ՏԱՐԻ 48 ԹԻՒ 2851 — ՇԻՆՊՇԱԲԹԻ — 1336 ԶԷՔԱՂ ԻԻԼ ԱՒԷՐ 16 — ՄԱՅԻՍ 9 — 22

JOURNAL ARMÉNIEN
MANTCHAKIR-I-ŞARKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ
ՕՐՕՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. ՊԱԼԻԵՍ ՊԱՂԱՐ ԱԼԻ ՀԱՅՑԷՍԻՐ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՏՊԱ ՉԹԵՆ ՅՐԱՒԻՐ

Մանկական Էֆեմերիս

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԳԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومره ۵۴

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌԱՄՍ.
Գոլոյ համար	80 Ղ.	45	25 Ղ.
Փոստատներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէջէ աւելի դրուելիք ծանուցմանց համար ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԱ 10 — ✻ԵԿԷՂԵՑԻՆԵՐԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱԲՇԱԼՈՅՍԻՆ✻ — 10 ՓԱՐԱ

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

Ֆրանսայի երեսփ. ժողովը արեւելեան գործերու վրայ լսեց չորս երեսփոխաններու ճառեր։ Այս վիճաբանութիւնը, վերլուծումի պայծառութեան համար, կրնանք բաժնել երկու մասի, մին՝ անցեալին նուիրուած, միւսը ապագային նուիրուած։

Հարցապնդող երեսփոխաններէն Մ. Կէռնիէ, որուն չափաւոր և իմաստուն միջամտութիւնները միշտ կը գնահատուին Երեսփ. ժողովին կողմէ, ցոյց տուաւ ա՛յն կէտերը՝ որոնց վրայ եւրոպական ներդաշնակութեան գործողութիւնը վեց ամիսէ ի վեր կը տարածուի, և որ երբեմն անհանդուրժելի դիրացումներուն։

Ֆրանսայի, սկզբէն ի վեր հաւատարիմ դանուեցաւ իր սկզբունքներուն։ Թէ՛ Ալպանիոյ և թէ Եգեսորայի խնդրոյն մէջ ցոյց տուաւ թէ ինչ համամիտ չէ որ Իտալիա և Աւստրիա, օգտուելով Պալքանեան պատերազմէն, հողային ընդարձակութեան վրայ մտածեն։ Ֆրանսա այսօր ճակատագրոյ կրնայ ըսել թէ իր դինակիցին Ռուսիոյ հետ միակ Տէրութիւնը եղաւ որ Պալքանեան պատմական կռիւին հետեւեցաւ իբրեւ բացարձակ չեղած։ Նոյն իսկ Անգլիա, որ իբր թէ Ֆրանսայի հետ կը քալէր, այսօր դիտնենք թէ ի՛նչպէս երես դարձուց իր երկու գաղնակիցներէն, և գնաց լոյալ Գերմանիոյ և Երրեակ դինակցութեան յուսերուն մէջ։

Եւ կարելի է ըսել որ Թուրքիոյ եթէ ոչ պաշտօնական, գոնէ իրականապէս աւելի բարեկամ եղան Ֆրանսա և Ռուսիա քան թէ Անգլիա և Իտալիան։

Այսօր երբ Ասիական Թուրքիոյ չորրորդ քանի մը կը սկսին դանուլ, ասոր ալ նախապատճառը եղաւ Անգլիա, որ իր Պարսից ծոցի շահերը ապահովելու համար ուզեց օգտուիլ Թուրքիոյ ակարութիւններէն և մինչեւ իսկ անոր ապադայ ազատին ալ պատրաստել, պարտադրելով զայն ստորագրել համաձայնութիւն մը, որ Պարսկաստանի վար եւ Միջագետքի մէջ նորզնոր իրաւասութիւններ տալով իրեն, ի հարկէ մէջտեղ պիտի հանէր նաեւ միւսները որ իրենց կարգին պահանջումներ ընէին Թուրքիայէն։ —

Ձիշդ Մեծին Բրիտանիոյ այս քաղաքականութիւնն է պատճառ որ Աւստրիա փութաց գրաւել Սաս-Գալէն, Եւրոպայի մէջ անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր օտարներուն մնացած կղզեակ մը, որուն տարաբախներուն վրայ 1716էն ի վեր կը ներուէր Թրքական դրօշին ծածանումը։

Եւրոպա անչահախնդրութիւն խոստացաւ Պալքանեան պատերազմին սկիզբը. այսինքն, ո՞ և է եւրոպական աէրութիւն հող պիտի չդրաւէր Թուրքիայէն։ Ո՛վ հաւատարիմ մնաց այս սկզբունքին, եթէ ոչ՝ Ֆրանսա և Ռուսիա։ Անգլիա Դովէյիի և Խոր Ապուլլահի խնդիրը յարոյց և նոյնը մնացած Թուրքիան համակրպեցաւ։ Գերմանիա Պաղատի խրիմիուղին պատրաստակ բռնելով, Անգլիոյ հետ համախորհուրդ, այս միջոցին պահանջումներ կ'ընէ։ Աւստրիա և Իտալիա Ալպանիան իրենց իրաւասութեան տակ պահելու յաղողած են գրեթէ։ Միայն Ֆրանսա և Ռուսիա հաւատարիմ մնացին իրենց խօսքին։ Պատուականներուն պատուականը, Մ. Ռուանքարէ, պատերազմին սկիզբը դրաւ իր քաղաքականութիւնը, և Ֆրանսա այնուհետեւ մազի չափ չշեղեցաւ։ Երբ պատերազմին արդիւնքը յայտնի եղաւ, Ֆրանսա Թուրքիոյ ստրկական բաժնին համար պահանջեց բարեկարգութիւն, իրական բարեկարգութիւն, բայց առանց ա և է փոխարինութեան իրեն համար, մինչ Անգլիա գիտնէր թէ ի՛նչ ամսեղուկ ճամբայ կը բռնէ անոնց։

Բայց խնդիր է թէ ո՞ր քաղաքականութիւնը պիտի յաղթէ։ — Երեսփոխները ա՛նչպէս ցոյց կուտան թէ այս անգամ Անգլիա իր այս երկդիմի ընթացքով պիտի չկրնայ 1878ի յաջողութիւնը ձեռք բերել, և ինք ներկայ միջոցներով չէ որ պիտի կրնայ իր բարեկամութիւնը արժեցնել Թուրքիոյ համար։

Լոնտոնի քաղաքական ժողովները և Հագդը փայլի ու Սբր էա. Կրէյի միջեւ փոխանակուած բանակցութիւնները չեն որ պիտի կարգադրեն խնդիրները։ Վերջի ի վերջոյ Բարիզի ժողովն է որ իրական օգուտ պիտի ունենայ ամէն խնդիրներու կարգադրութեան համար։

Դրամը անչեռնադրելի պէտք է Թուրքիոյ ներկային և ապագային, և դրամը Բարիզի չնորհիւ և անոր միջոցաւ միայն կարելի է դտնել, և այս անգամ գտնէ, դրամ տուողն է որ փոյթ պիտի հնչեցնէ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿԱՐԳԱՊԱՇԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն Բարիզ.— Կ'ըսուի թէ անգլիաթուրք համաձայնութեան ստորագրութենէն վերջ Հագդը փայլ Բարիզ պիտի երթայ, Ֆրանսայի չահերուն վերաբերեալ խնդիրները Ֆրանսայի հետ կարգադրելու համար բանակցութիւններով։

Երկաթուղիներու Ֆրանսական ընդհանուր բէժին Թուրք կառավարութենէն կը պահանջէ փոխարինութիւն մը՝ այն ծախքերուն համար, զորս կատարեց պատերազմէն առաջ Մակեդոնիոյ և Ալպանիոյ մէջ երկաթուղիի ուսումնասիրութիւններ ընելու համար՝ Թուրք կառավարութեան խնդրանքով։ Կ. Պոլսոյ Թուրք թերթերը կը յայտարարեն որ նրբագիտական ոճով կուսակցութեան մը, ուրիշ անդլիական տիպարին մօտեցող։

Համաժողովը վճիռ պիտի արձակէ ինպատ նաւային ընդարձակ ծրագրի մը, և պիտի պահանջէ Անատոլուի համար արագ բարեկարգութիւններ։

Օսմ. կառավարութիւնը լուրջ միջոցներ ձեռք կ'առնէ բարեկարգութիւնը ապահովելու համար Անատոլուի արեւելեան նահանգներուն մէջ։

Ոստիկաններ պիտի զրկուին, մասնաւորապէս Վանայ նահանգին մէջ։ Արդէն 300 ոստիկան հասած են հոն, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար բաւական թուով զինուորներ ալ պիտի զրկուին ի մօտոյ։

Կառավարութեան ուշադրութիւնը կը տարուի մանաւորապէս Վանայ նահանգին կողմը, որ կը կարծուի թէ շարժումի գլխաւոր կեդրոնն է։

ԱՌ ՀԱՅԱՑՆ ԿՐԹԱՒՈՐ ԱԶԳԱՅԻՆՆ

Վանայ Երամեան վարժարանը իբր միջնակարգ հաստատութիւն (Օրինակեալ խատի) քաջալերեցաւ որ դրէն իր 35 ամեայ արդիւնաւոր կեանքովը և ուսած լուրջ ու հիմնաւոր կրթութեամբ, որով սասյած է գոյութիւն և իր դերը շարունակելու իրաւունքը։

1878 թուականին հիմնուած սոյն վարժարանը, ընդ զեկավարութեամբ անոր բազմարդիւն անօրէն Համբարձում էֆ. Երամեանի, իր գոյութեան ընթացքին ամենայաղող և արդիւնաւոր կրթական հաստատութիւնը եղած է Հայաստանի մէջ։ Նա իր դերը եղած է տարար հաստատութիւն մը և խնամ Վանայ ազգ. վարժարաններու և զորեղ պատուար մը օտար կրթութեան դէմ։ Անոր հարիւրաւոր ընթացաւարտներն ու կիսաւարտները այսօր Վասպուրականի մէջ և աշխարհ ամենուրեք կը գրաւեն իրենց խնամակալ կրթութեամբ և գործնական կեանքի մէջ ունեցած դերքովը։ Այս արդիւնքը և վարժարանի օգտակար դերը գնահատած են Վան եկող ամէն այցելուները՝ հայ թէ օտարազգի, նաեւ եւրոպացիները և կառավարական չատ մը բարձրաստիճան պաշտօնեաները։ Գնահատած են զայն նաեւ ազգիս Հայրապետները ու Պատրիարքները իրենց գոհունակութեան և օրհնութեան կոնդակներով։

Այս վարժարանը, որ 1100 ոսկւոյ մօտ տարեկան պիւտճէ ունի, այսօր աշխատական ճգնաժամ մը կ'անցուցէ։ Պատերազմի առաջ բերած ընդհ. անհանգիստը ազդած է նաեւ անոր դրամական ոճով կուսակցութեան մը, ուրիշ անդլիական տիպարին մօտեցող։

Համաժողովը վճիռ պիտի արձակէ ինպատ նաւային ընդարձակ ծրագրի մը, և պիտի պահանջէ Անատոլուի համար արագ բարեկարգութիւններ։

Օսմ. կառավարութիւնը լուրջ միջոցներ ձեռք կ'առնէ բարեկարգութիւնը ապահովելու համար Անատոլուի արեւելեան նահանգներուն մէջ։

Ոստիկաններ պիտի զրկուին, մասնաւորապէս Վանայ նահանգին մէջ։ Արդէն 300 ոստիկան հասած են հոն, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար բաւական թուով զինուորներ ալ պիտի զրկուին ի մօտոյ։

Կառավարութեան ուշադրութիւնը կը տարուի մանաւորապէս Վանայ նահանգին կողմը, որ կը կարծուի թէ շարժումի գլխաւոր կեդրոնն է։

ՀԵԼԼԷՆ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ՔՈՐՈՅՑԻՑ ՄԷՋ

Ցունաստանի գահաժառանգ իշխանը յաղթական ճամբորդութիւն մը ըրաւ Մանաստիրէն Քորինթ։ Ճամբուն վրայ յոյն և իսլամ բնակչութիւնը ամէն գիւղերէ կը հանէին ծափահարելու համար գահաժառանգը։ Բէկնոսի բնակիչները, գիւղին քահանային գլխաւորութեամբ, ճամբուն վրայ հաւաքուած, արտասուելոյ աչքերով կ'ողջունեն իշխանը։ Կինները ազգային գոյներով հագուած են։ Թրքուհիները կը շրջապատեն գահաժառանգին օթօմոպիլը և կը խնդրեն որ հեռանէն զինուորները գրաւեն իրենց դեղը։

Քորինթ հասնելէն երկու ժամ առաջ՝ ազգային համազգեստ կրող երեք հարիւր ձիաւորներ, յունական դրօշին առաջնորդութեամբ, իշխանական թափորին կը ընկերանան, որուն ուրտաչաթ ընթացքն ալ ուղեկցեցին։ Ամբոխը կը գոչէր. «Կեցցէ՛ Ցունաստան», «Կեցցէ՛ մեր ազատարար Կոստանդինը», «Կեցցէ՛ գահաժառանգը»։ Ցոյն և իսլամ տուներն կախուած են թագաւորն ու Մ. Վէնիզէլոսը ներկայացնող պատկերներ, և ամենուրեք ցուցադրուած են տարբեր պատկերներ։

Բոլոր զանգակները կը հնչեն։ Մբգլուխներուն բարձունքէն իմաները կ'ազդեն։ Արքեպիսկոպոսը, ձախ կողմը ունենալով մուֆթին, աջ կողմը քաղաքապետը, բարի գալուստ կը մաղթէ և կը յայտարարէ թէ իշխանը կը պատկէ իր փաստագրած հրը գործը, Քորինթցի ամբողջ ժողովուրդին իրերը կատարելով։ Քաղաքապետական ժողովին անդամներն մեկնեցան։ յանուն բոլոր խլաձներուն՝ անձնուիրութիւն և երախտագիտութիւն կը յայտնէ։ Իշխանը պատասխանեց.

«Ենորհակալ եմ կրօնական իշխանութեանց իրենց սիրալիր ընդունելութեան համար։ Շնորհակալ եմ Քորինթցոյ քաղաքին իր խանդավառ փութկոտութեանը համար որով ընդունուեցայ։ Կը հանձնայի արդէն բնակիչներուն հայրենասիրութիւնը։ Վեհ. Թագաւորին հրամանով հոս եկայ աւելի մօտէն ձեզի այցելելու, և ահա կրնամ հաստատել ձեզի թէ Կոստանդին Թագաւորին հովանաւորութեան տակ, բոլոր ժողովուրդները պիտի վայելեն անխոթը ցեղի և կրօնքի անկեղծ ու արդար կառավարութեան մը բարիքները, ապահովելով երկրին յառաջդիմութիւնը։ Կեցցէ Քորինթ, կեցցէ՛ ժողովուրդը։» Ամբողջ գիւղը քաղաքը լուսազարդուեցաւ։ Մեծ հանդէսներ կը պատրաստուին միւս օրերուն համար։

ՊՈՒԼՔԱՆԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Գուլգարիա պաշտօնապէս հրատարակուեցաւ թուական իր կորուստները.— 330 ոստ., 29,711 զինուոր մեռած, 950 ոստ. և 52,550 զինուոր վիրաւորուած, վերջապէս 3198 հոգի կորսուած։

Թրանքեւկերմանական պատերազմին դերմանական կորուստները եղած էին 1871 ոստ. և 26,397 զինուոր սպանուած, 4184 ոստ. և 84,304 զինուոր վիրաւորուած, վերջապէս 12,879 զինուոր կորսուած։

Գուլգարներուն սպանեալներուն թիւն է 30,041, Գերմանացիներունը 28,268։ Գուլգարներուն կորուստին ամբողջութիւնն է մեռեալ վիրաւոր և կորսուած 36,784 իսկ Գերմանացիներունը 129,700։ Գուլգարները ընդամէնը պատերազմի դաշտին վրայ հանեցին 620,000 հոգի, Գերմանացիները մէկ միլիոն 450,000։ Գուլգարները հարիւրին մէկ ոստ. կորսնցուցին, Գերմանացիք հարիւրին 6։ Գերմանացիք իրենց ամբողջական ոյժին հարիւրին ութը կորսնցուցին, Գուլգարները հարիւրին 14։ Գուլգարական պատերազմը տեւեց չորս ամիս երկար դատարտերով, գերման և Ֆրանսայինը վեց ամիս գրեթէ անընդհատ։

"ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՄԱՐԴԱԿԵՐ ԵՆ"

«Մասան» իր երեկուան թիւով կը հրատարակէ 15 օր Հունգարիոյ մէջ բնակող Թուրքի մը մէկ յօդուածը նախակրթարաններու մասին։ Այդ յօդուածէն կը քաղենք հետեւեալ ուշադրաւ մասերը,

«Թուրք վարժարանի մը տնօրէնը հարցուց ինծի. «Դուք Մահմէտականի մէջ տեսա՞ք մէկ ուսուցիչով նախակրթարաններ։ Մենք երեք կարգ ունեցող մեր նախակրթարանները հազիւ քանի մը ուսուցիչներով կրնանք կառավարել, անոնք ի՞նչպէս կրնան մէկ ուսուցիչով կառավարել։ Մանաւանդ որ անոնց կարգերուն թիւը վեց է եղեր։ Ես անմամբ տեսած բլալով այս նախակրթարանները, կ'ուզեմ խօսել անոնց կրթարանները, կ'ուզեմ խօսել անոնց վրայ։ Մէկ ուսուցիչով նախակրթարանները կը գտնուին գիւղերու մէջ։ Ինծնամէ տասը հատ չավ այցելեցի բրօֆեսորի։ Ամենքն ալ իրարու նմանութեամբ։ Ամենքն ալ իրարու կը նմանին։ Ուստի կը բաւականանայ մէկ հատն նկարագրութիւնը ընել։ Ուսուցչուհին իր աշակերտներուն հասկնցնելու համար որ ես հեռու տեղէ կուգայի և Թուրքի մը տիպարը ցոյց տալու համար անոնց, հարցուց.

— Ձեր տեսած այս պարոնը ճանչցա՞ք, ո՞ր ազգին մարդացը կը նմանի։

Տղաքը պահ մը վարանելէ ետքը բոլորն.

— Ռուս ազգին կը պատկանի։

— Ո՛չ։

— Գերմանացի՞ է։

— Ո՛չ։

— Ֆրանսացի՞։

— Ո՛չ։

Այս կերպով ազգաց ամբողջ Եւրոպայի ազգերուն անունը թուեցին, բայց Թուրք անունը բնաւ միաքերնին չեկաւ։ Վերջապէս ուսուցչուհին բաւ թէ Թուրք եմ։ Ասոր վրայ աղջիկներ մէկ և չմ մասս դանուող եօթը տարեկան աղ-

Զլ՛, Վրոյր չէր սիրեր զինքը, իբրև աշակերտուհի մը, իբրեւ ուխտաւորուհի մը, քաղաքական կերպով կը վերաբերուէր իրեն հանդէպ, կը համակրէր իրեն, անշուշտ ամէնը այդքան։ Եւ քնական էր այդ։ Ուրեմն ինչո՞ւ կը յուզուէր ինքը, ինչո՞ւ սին զգացումներու անձնատուր կ'ըլլար։

Մինթ ինքը սէր ունէ՞ր ո՞և է մէկին հանդէպ, ըլլայ նոյնիսկ Վրոյրի նկատմամբ։ Ոչ միայն կը տարակուսէր Հերմինէ այս մասին, այլ և չէր կրնար պատասխան մը տալ։

Բայց միեւնոյն ատեն կը նկատէր թէ սկսած էր սիրոյ պահանջը զգալ։ Ատենը եկած էր, իր մէջ ալ սկսած էր արթնալ այն երգը, որ կը թրթռացնէ ամբողջ բնութիւնը։

Հերմինէի մայրն ալ պատուհանն էր եկեր։ Ոմանք իրեր էին գնացքէն, ջուր խմելու, դնուիներ ընելու համար։

Վերջին ապդարար զանգակը դարձ նուագեցաւ։ ամանորանոց խուճապի մանր բանկորը հեռաւ։ Գնացքը սկսաւ շարունակել իր ճանապարհը։

— Եկուր կանչեն նուրը քիչ մը հեռուն դիտենք, բաւ Վրոյր երբ տեսաւ որ Տիկին Դանիէլեան դաստուհանէն քաշուելով Հերմինէն մինակ մնաց իր քով։

— Երթանք, յարեց աղջիկը։

(Շարունակելի)

ԹՈՒՐԹՕՆ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի (51)

ՈՒԽՏԻ ՃԱՄԲԷՆ

ՎԷՊ՝ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ — ԳՐԵՑ՝ ԳԷՈՐԳ ՄԵՍՐՈՊ

Ա. ՄԱՍ

ԵՐԱԶՆԵՐ ՈՒ ՊԱՏՐԱՆՔՆԵՐ

Ջ. ԳԼՈՒԽ

ՍԻՐՈՅ ՄԵՆԱՄԱՐՏ

— Այո, զարմանալի են այդ ծառերը, վրայ բերաւ Վրոյր։ Տեսէք դիմացը անագին ապառամի մը կողին վրայ լայնաբերան ճեղքուածքի մը կատարէն կը բարձրանայ հսկայ ձիթենի մը, որուն արմատները յեռ դիտեր ապառաժին որ անկիւնները ապրդած կը ծծեն իրենց աւիշը։ Մարդ կը զարմանայ թէ ի՞նչպէս կ'ապրի այդ դարաւոր հսկան։ Հող չկայ անոր արմատներուն տակ։ Այսպէս է դրեթէ Պաղեստինի ամէն կողմը։ Ապառաժներուն, քարքրուտ լերկ դեռնի մը վրայ կը բուսնին, ձիթենին ու որթատունկը, որոնց համար հիները դրուատած են այս երկիրը իբրեւ իւղի և մեղրի հայրենիք։

Վրոյրի այս բացատրութիւնները հաճոյքով կը լսէր Հերմինէ ու միեւնոյն ատեն անձնատուր կ'ըլլար իր խոհերուն։ Նա կը դիտէր Վրոյրի դէմքը, և չէր գիտեր թէ ինչո՞ւ այնքան գեղեցիկ կ'երեւնար այսօր։ Անոր հակառակ, լայն ու ուռած, որուն վերեւ մազի գանգուրները չոգեկոծքի հոսանքին ազդեցութեան տակ կը զալարուէին, կը տարտղնուէին ու կը ոանտրուէին, այդ ճակատը խոհուն՝ իր վրայ կը դամէր Հերմինէի ակնարկները։

— Բայց, օրիորդ, չատ յոգնեցաք, եկէք քիչ մը ալ հանդիստեցէք, յարեց Վրոյր գուրգուրոտ հոգածութիւնով մը։

Աղջիկը չմերժեց Վրոյրը, ինքն ալ հանդիստի պէտքը կը զգար։ Շուտով տեղաւորուեցան գնացքին մէջ։

Շոգեկառքը քիչ ետքը դուրս ելաւ Ցուգայի լեռներէն և մտաւ Սարոնի դաշտերը, այն համբաւաւոր դաշտերը, որոնք Սամսոնի աւանդական սիրագործութիւններուն հանդիսավայրը եղած էին երբեմն. ազուէները իրարու պէտ կապած այլազգիներուն անդամատները թողեր էր ան, որոնք իրենց պտղերէն կախուած բոցերով այրեր ու մրրկեր էին բոլոր հասուն հունձքերը։ Սարոնի դաշտերը Պաղեստինի ամէնէն բեղմնաւոր, ամէնէն յուռթի և ամէնէն գեղեցիկ մասը կը կազմեն։ Միջերկրական ծովին մակերեսէն հեռակոսէ բարձրացող դաշտային Պաղեստինն է այդ երկրամասը, հոչակաւոր մեծ մարգարէներուն հայրենիքը։

— Բէյմէ հասանք, ընդմիջեց յանկարծ Վրոյր իր չուրջը կատարուած ազգ խօսակցութիւնը և ոտքի ելաւ։

Հերմինէ հետեւեցաւ անոր, դէպի պատուհանը դիմելով։

Գնացքը դադարեցաւ իր ընթացքը և դպալի ցնցումով մը կանգ առաւ։ Կայարանին զարդեղին հուսէն կ'երեւէր քաց դաշտ մը, որուն միւս կողմը կը բարձրանային հին Երիմաթիայի կամ Ռամայի ծայրերն ու քարաշէն տանիքները։

— Հոս Հայերը փոքրիկ մատուռ մը և վանք մը ունին, Ս. Գէորգի անուան նուիրուած, ըսաւ Վրոյր։ Հիմակ բոլորովին ամայի է այս քաղաքը, որովհետեւ կորսնցուցած է իր նախկին կարեւորութիւնը։ Երբ շոգեկառքը չենուած չէր տակաւին, ուխտաւորները ուզեցրով կը ճամբորդէին և Եռաֆայէն ետքը առաջին հանդրուանը հոս կ'ըլլար։ գիտաբ մը կը մնային Հայոց վանքը, որ կը չենար, քաղաքն ալ իրեն հետ։ Սակայն հիմակ երկաթուղին բոլորովին արգելք եղած է ցամաքային այդ ճամբու գործածութեան։ Հիմակ միաբան վարդապետ մը կայ միայն որ ամէն ինչ է։ վանայր, ժամարար, լուսարար, քարտուղիչ, քահանայ, երկրագործ, ուսուցիչ եւայլն։

Վրոյրի այս բոլոր տեղեկատուութիւնները հաճոյքով կը լսեր Հերմինէ, միւս կողմէն միշտ իր ներքին խոհերուն անձնատուր։

Քիչ առաջուան նման դարձեալ սկսաւ հարց ուղղել ան ինքնիրեն թէ ինչո՞ւ Վրոյրը աւելի հաճելի կը թուի իրեն քան Արդարը։ Ինչո՞ւ սերը յայտնած էր իրեն, չէր ոգեւորեր իր սերը չէր յուզեր այնքան որքան կը յուզէր Վրոյրը, որ երբեք սէր յայտնած չունէր իրեն նկատմամբ։

Զ՛, Վրոյր չէր սիրեր զինքը, իբրև աշակերտուհի մը, իբրեւ ուխտաւորուհի մը, քաղաքական կերպով կը վերաբերուէր իրեն հանդէպ, կը համակրէր իրեն, անշուշտ ամէնը այդքան։ Եւ քնական էր այդ։ Ուրեմն ինչո՞ւ կը յուզուէր ինքը, ինչո՞ւ սին զգացումներու անձնատուր կ'ըլլար։

Մինթ ինքը սէր ունէ՞ր ո՞և է մէկին հանդէպ, ըլլայ նոյնիսկ Վրոյրի նկատմամբ։ Ոչ միայն կը տարակուսէր Հերմինէ այս մասին, այլ և չէր կրնար պատասխան մը տալ։

Բայց միեւնոյն ատեն կը նկատէր թէ սկսած էր սիրոյ պահանջը զգալ։ Ատենը եկած էր, իր մէջ ալ սկսած էր արթնալ այն երգը, որ կը թրթռացնէ ամբողջ բնութիւնը։

Հերմինէի մայրն ալ պատուհանն էր եկեր։ Ոմանք իրեր էին գնացքէն, ջուր խմելու, դնուիներ ընելու համար։

Վերջին ապդարար զանգակը դարձ նուագեցաւ։ ամանորանոց խուճապի մանր բանկորը հեռաւ։ Գնացքը սկսաւ շարունակել իր ճանապարհը։

— Եկուր կանչեն նուրը քիչ մը հեռուն դիտենք, բաւ Վրոյր երբ տեսաւ որ Տիկին Դանիէլեան դաստուհանէն քաշուելով Հերմինէն մինակ մնաց իր քով։

— Երթանք, յարեց աղջիկը։

(Շարունակելի)

ղիկ մը յանկարծ ցնցուեցաւ և վախկոտ ակնարկներով ինծի նայեցաւ։

— Աղջիկս, ինչ եղար, հարցուցի։

Տղեկը լալագին ձայնով մը ըսաւ.

— Կը վախնամ։ Մայրիկս ինծի ըսած է որ Թուրքերը մարդ կուտեն...։

Ուսուցչուհին այլայլեցաւ և ներողութիւն խնդրեց։ Ես ալ յուզուեցայ։ Տէ՛ր Աստուած, արդեօք Եւրոպացիները մեզ կխավարեցնի՞ կը կարծեն և կամ այնպէս կարծել կուտան։ Ինչ սխալ ճակատագիր...։»։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ՄԸ ԿԱՐԾԻՔԸ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Բարիզէն «Թասվիրը էֆքեար»ի ուղղուած նամակի մը մէջ կը կարդանք.

Անգլ. թերթերէն մէկուն պատերազմական թղթակիցը, որ Պոլիս դտնուած է, Բարիզի «Քորէսբոնտան ա'Օրիան» թերթին մէջ նամակ մը հրատարակած էր որուն մէջ կ'ըսէ.

«Այս աղետալի ժամերուն մէջ, որքան ալ ցաւ զգացուի օմ. ազգին վրայ, ո՛չ ոք կրնայ ուրանալ թէ այս տարուան ապրիլին ամբողջ պատասխանատուութիւնը այդ ազգին կը պատկանի։ Անցած դարուն մէջ Եւրոպա ամէն տիպի ընծայեց անոր որ ինքզինքը բարւոքէ յառաջդիմութեան դաղափարին համաձայն դիմերու վրայ։ Բայց Թուրքիա հետզհետէ աւելի յետադէմ և աւելի մոլեռանդ եղաւ կարծես։ Արեւմուտքի զուր սորվեցուց անոր թէ խելացի և արդար կառավարութիւն մը ո՛րքան բարիք կրնայ ընել երկրին և թէ դիտութիւնները, ճարտարարուեստը, վաճառականութիւնը ո՛րքան օգտակար են։ Թուրքիոյ դերիները կլոր պալատներուն ազդերը իրենց աշխատաւորութեան և իրենց կառավարութիւններուն յառաջդիմասէր ըլլալուն չնորհիւ եւրոպական տերութիւններու կարգին մէջ մուտն և ծաղկեալ վաճառականութեան մը և ճարտարուեստի մը տէր եղան։ Թուրքերը Եւրոպայի, Ասիոյ և Ափրիկէի վրայ իրենց հինգ դար տեւող գերիշխանութիւնը արդարացնելու համար ինչ բրին։ Այժմ օմ. գերիշխանութեան Ասիա փոխադրուելը արեւելեան խնդրին չոր երեւոյթ մը պիտի ասյ։ Թուրքերը Անատոլուի մէջ նոր և բազմաթիւ խնդիրներու առիթ պիտի դառնուին։ Անատոլուն առնուազն պալքանեան երկիրներուն պարունակածին չափ այլազան ցեղերու և կրօնքներու կեդրոնավայր է։ Արեւմտեան կողմը յոյները, արեւելեան կողմը Հայերը, հարաւային կողմը Լիբանանցիները կան և ասկէ դատ արտաքին շահեր չեն պակիր։ Սերպերը և պուլկարները Մակեդոնիան գրաւած ըլլալով, Ցունաստան ալ ի փոխարէն Այտընի նահանգին մէջ մնալեան առաւելութիւններ ձեռք ձգելու պիտի աշխատի։ Ռուսիա արեւելեան Անատոլուի մէջ անկախութիւն մը առաջ բերելու պիտի հետամտի։ Անգլիա Միջերկրականի իր դիրքը ամրացնելու համար եգիպտոսը իւրացնելու պէտք պիտի զգայ։ Արեւելքի մէջ կաթոլիկներուն պաշտպանը եղող Ֆրանսա պիտի չուշանայ Սուրիոյ մէջ իր շահերը պաշտպանել։»

«Թասվիրը էֆքեար»ի նամակագիրը կ'աւելցնէ.

«Վերոյիշեալ ազգերը դրսէն, որ չէ մոռցեր Գերմանիոյ բաժինը յետելու, կրնայ չարամիտ, վրէժիմիտիր ալ. ըլլալ։ Բայց անոր դրութիւնեան մէջ դուն ոչ-մարտութիւն մը կայ, զոր կարելի չէ ուրանալ։ Մենք պալքանեան փոքր տերութիւններուն չափ իսկ չյառաջդիմեցինք։

«Հինգ տարիէ ի վեր սահմանադրական ըլլալու՝ հակառակ բան մը չբերինք, այո՛, ճիշդ է, բայց ինչպէս կրնայինք ընել։ Չեմ ըսեր թէ անմեղ ենք։ Ցանձագ մը ունինք որ ամենէն աւելի կը վնասէ մեզ։ Մեր անմիաբանութիւնն է տարկա։ Երբ ամէն կողմէ թշնամիին յարձակման ենթարկուած, ամէնուն անարգանքին առարկայ եղած էինք, երբ քաղաքներ կը խլուէին մեր ձեռքէն, մենք իրարու վրայ յարձակում կը գործենք...։

ՆԻԱԶԻ ՊԷՅԻ ՄԱՐՄԻՆԸ ԱՂԲԱԿԱՌՔԻ ՄԷՋ

«Ծանանիշէր Լոյտ» կ'ըսէ թէ արեւմտեան բանակին Պոլիս եկած սպաներէն ամենք հետաքրքիր նոր տեղեկութիւնները տուած են Նիազի պէյի սպանութեան վրայ.—Նիազի պէյ Սվլոնիա ժամանեց քաղաքային զգեստով։ Ալպանացիք մարդ զրկեցին անոր մօտ և հարցնել տուին թէ իրը թո՛ւրք եթէ ոչ իրը Ալպանացի եկած էր հոն։ Նիազի պէյ պատասխանեց թէ ինք Թուրքիոյ ծառայութեան մէջ է և ամենէն մեծ չունի ալպանացիներուն միանալու։ Հետեւեալ օրը երբ կը պատրաստուէր Պրնտիզի մէկնիլ, խումն բաղմութիւն հաւաքուեցաւ նաւամատոյցին վրայ։ Ալպանացիներուն մէջ ամենքն ալ գիտէին թէ Նիազի պիտի սպաննուէր։ Իսպանիան չոգենաւը երեք ժամ ուշ պիտի ելլէր։ Ալպանացի զինուորները, մեծ մասամբ կէկա, չթողին որ մարդ մօտենայ նաւամատոյցին, որպէսզի սեռագրագործութիւնը տեսնող չըլլայ։ Իսա Պոլիտինի կէկաներուն կողմէ արձակուած երկու գնդակները հանդիպեցան Նիազի պէյի վիզին և ձախ կուշտին։ Զեռք մը իսկ չշարժեցաւ մարդասպանները բռնելու համար։ Զանոնց մարմինը դրուեցաւ ազրակաթի մը մէջ և տարուեցաւ մըկիթի մը անկիւնը։ Յաջորդ օրը մարմինը անապարանքով թաղուեցաւ ամայի տեղ մը։

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽԱԲԵԱՅՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Ամէրիքիթա»ն Գահիրէն թերթերէն առնելով հետեւեալը կը պատմէ.—

«Գահիրէի մէջ Խալիլ Խայրի փաշայի ոստիկանապետ Գարանֆիլ Էֆէնտիի հրամանով Ամերիկեան Միսիոնարական Ընկերութեան «Տրաչ» շոգենաւով մայրաքաղաքս ժամանեցին արեւմտեան բանակին պատկանող 2700 զինուոր և բաղմաթիւ սպայ, 50 ռուսիան զինուոր և 10 ռուսիան զինուորի սպայ, և Սէլիմիէի զօրանոցը նախապէս իրենց համար պատրաստուած տեղերը զետեղուեցան։

Զինուորները զօրանոց զրկուելէ առաջ խումբ խումբ Իւսկիւտարի բաղնիքները զրկուեցան, որոնք առաջուց պարպուած էին, այդ օրը անոնց յատկացուելու համար, և մաքրուելէ վերջը, նոր հագուստներ բաշխուեցան իրենց, և կազբերով զօրանոց զրկուեցան։

*** Միւս կողմէ «Մոնիթէօր» կ'ըսէ թէ այդ զինուորները հիւանդներ և կաղեր են, որոնք չեն կրնար ինամուիլ Ալպանիոյ մէջ։ Օսմ. զինուորները Սլպանիա պիտի մնան, մինչեւ հաշուեթան կնքուիլը, Բ. Դուռը նկատելով որ չարժէր քանակցութիւններ ընել այս զօրքերու վերադարձին մասին։

ՀԱՅ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐ ԷՍԻՐՆԷԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

«Սապահ» իր ստացած մասնաւոր տեղեկութիւններուն համեմատ կը ծանուցանէ թէ Էսիրնէի քաղաքապետութիւնը կազմուեցաւ և անդամ ընտրուեցան տեղւոյն երեւելիներէն Շեվքէթ և Տիրվէր Յուսա պէյերը, ինչպէս նաև մէկ Հայ, երեք Յոյն և երկու Հրէայ։ Նախագահ ընտրուեցաւ Քիրեաքէֆ իսկ անոր օգնական տրուեցաւ «Վէյէրնա Բոշթա»յի արտօնատէր Շանքֆի։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գրուեցաւ թէ Բ. Դուռը մտադիր է յայտարարութիւն մը հրատարակել և ստոյգ տեղեկութիւններ հաղորդել Անատոլուի մէջ գործադրուելիք բարենորոգմանց վրայ։ «Թասվիրը էֆքեար» կ'ըսէ թէ այդ յայտարարութեան պատճէնը Նախարարաց Խորհուրդին առաջիկայ նիստին մէջ պիտի պատրաստուի և պիտի հրատարակուի հաշտութեան կնքուելէն առաջ։

ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԲԻԻՐՏԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Պատատէն կը գրուի «Օսմանիշէր Լոյտ»ի Ապրիլ 25ին.—

«Ժամանակէ մը ի վեր աւելի կամ նուազ վրդովիչ լուրեր կուգան չարաբնակ Բիւրտիսթանէն։ Մէկ քանի չարաբնաւոյ ցոյց տրուած էին համաւաւոր Պէտրլան պէյի սերունդէն Հասան պէյի և Ապաիւրդէաք պէյի մերձենալիութիւնները և ի վեր հանած էր անոնց տածած կասկածելի յարաբերութիւնները իրենց եղբօր Հասան Բաշի պէյի հետ, Մէքթուպի Մուսլի կուսակալութեան։ Կերբեի թէ այս վերջինը յանկարծ անհետացեր է Մուսլէն, առանց զիտցուելու ո՛ւր երթալը։ Ոմանք կ'ըսեն թէ եղբայրներուն միացած է, իսկ ուրիշներ կը կարծեն թէ գայթ է եղէ՛ն, սանձնելու համար կառավարական պայմանը, որուն կոչուած էր վերջերս։ Այս օրերս զրոյց շրջեցաւ թէ Պէտրիանները միացեր են Ճէպէլ Թուրի Բիւրտերուն և անտեղ բաւական սարքեր գտեր են ընդդէմ տեղական կառավարութեան։ Տիարպէքիրի կուսակալութիւնը, որմէ կախում ունի Միտիթի գաւառակը, ուր տեղի ունեցեր են այս դէպքերը, զօրք ուղղեց Մուսլի 12րդ զօրաբանակէն։ Պատրաստուեր էր հետեւակազօրաց մէկ վաշտ և լեռնային հրեանոցի մէկ բաժնէ բաղկացեալ արշաւախումբ մը, ցայց յանկարծ յետադարձեցաւ մեկնելու մը, առանց նախ յայտնելու այս արշաւախումբին պատճառը։ Տիարպէքիրէն այս տեղի վանականներուն եկած նամակներէն կ'երեւայ թէ ա'լ կարելի չէ ապրանք զրկել ո՛չ ուրտի, ոչ ալ ցամաքի համով, իսկոյնեանց պատճառով։ Բայանի է թէ այս դէպքերը ինչ հետեւանք պիտի ունենան, և կը վախցուի որ եթէ Ժամանակին միջամտութիւն չըլլայ, անոնց սարսափելի կարեւորութիւն պիտի տան։ Հետեւեալ ամէն ինչ կախում ունի մեր իշխանութեանց բռնելիք ընթացքէն, ապագան ցոյց պիտի տայ արդիւնքը։

Պատրայի մէջ, ուր կը կարծուէր թէ խռովութիւններ պատահեր էին, եղածը Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ պատահած դէպք մն էր։ Կ'ըսուի թէ մէկը 600 ոսկի յանձներ է պանքային։ Իր պարտապահանջները դատ բացեր են, շտեր են դատը, և ձեռք պիտի անցընէին այս գումարը, որ դատի սկիզբէն ի վեր գրաւման տակ առնուած էր։ Բայց պանքն բան օրինի դրամը չէր կրնար տալ զայն իրեն յանձնած անձէն տարբեր մէկու։ ուստի հարկադրուեցաւ արտօնութիւն խնդրել կեդրոնի անօրէնութենէն և մէկ քանի ձեւակերպութիւններ կատարել։ Նոյն պատճառ բարապան մը և պարապանները մէկը ներկայացան պանքային արկղը, և հարկադրեցին արկղակալը որ իրենց յանձնէ պահանջուած գումարը։ Ցետոյ արկղակալին տուին պարտապահանջներուն կողմէ ստորագրուած գիր մը թէ բռնի առած են գումարը իրմէ։ Աւելորդ այս անհնարն իրողութիւնն է դէպքը, որ մեծապէս չափազանցուեցաւ։ «Անէ՞ծք»վերնագրով յօդուածի մը մէջ «Իլ Զէհուր» բանադրանք կ'արձակէ խոշոր բարձր պաշտօնատարի մը դէմ, որու անունը չի տար, և զանիկա կամբաստանէ թէ լրտեսութիւն կ'ընէ ի հաշիւ մէկ քանի օտար հիւպատոսարանների։ Այսպէս մէկ քանի պաշտօնեաներու վրայ կասկած կայ թէ ազգին դէմ դաւանանքներ են, և անոնցմէ ամէն մէկը կ'ամբաստանէ իր առած անձը։ Կուսակալութիւնը վերջ տալու համար այս կասկածներուն, նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդդէմ. դատախազէն խնդրեց դատի քաշել այդ լրագրին պատասխանատու անօրէնը, քննութիւն բանալ թէ որ պաշտօնատարին վրայ կը գտնայ խնդիրը, և թէ անկիւ իրօք յանցաւո՞ր է։ Սապ հրամայեց ոստիկանական տնօրէնին՝ ուրիշ քննութիւն մը բանալ հաստատելու համար թէ ո՞րն է այն պաշտօնական չրջանակը, որուն համար «Իլ Զէհուր» կ'ըսէ թէ հրամանագ տուեր է յայտարարութիւններով խռովելու հանդարտութիւնը։

ՄԱՐԶԻՒԱՆի Գայմագամ անուանուեցաւ Նամըք պէյ և Զարսանճաքի գայմագամ Շեվքը էֆ.։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանը երէկ Սան-Մարքօ զրահաւորով Մուտանիա ուղեւորեցաւ, զրօսական պայտի համար։

ՕՏԱՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆՆԵՐԸ.— «Սապահ» կ'իմանայ թէ անգլ. կառավարութիւնը Հաքքը փաշային ծանուցած է թէ 5 կամ 6 անգլ. մասնագէտներ օսմ. կառավարութեան տրամադրութեան տակ դրուած են։

ԲԵԱՄԻԼ. ՓԱՇԱ Պէրութ ժամանեց Մայիս 19ին և ընդունուեցաւ կուսակալին կողմէ։

ՅՈՒՆԱՑ պատրիարքարանը որոշեց թաղրիրով մը խնդրել կառավարութենէն որ աքսորուած յոյն երեսփոխանները պատնէշն Պոլիս դառնալու։

ՅՈՐԵԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԴԵՍՊԱՆԱՊԱՐՀՈՒՐԴԸ

Լոնտոն, 20 Մայիս.— Լոնտոնի դեսպանապարհորդը վերսկսաւ իր աշխատութիւններուն, երբոր կ'սպասուն դժուարին և աչքասարսիչ ըլլալ, քան որ Սերպիա և Յունաստան իրենց պահանջումներէն հա չեն կենար և կը մերժեն առարարել հաշտութեան նախաւարիր պայմանները, սերբութիւններուն ասաջարկած ձեւով։

ՅՈՅՑԵՐԸ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Բարիզ, 20 Մայիս.— Եռամեայ ծառայութեան դէմ զինուորական ցոյցերը չարունակուին։ Զանազան պահակ նոցներու պատկանող զինուորները կը բաղաքին «Էնդէնտանիոնայը» երգելով։ Պատերազմական նախարարը հրամայեց որ խիստ քննութիւն ըլլայ և ամենածանր պատիժներ տրուին։ Սպաները ճիգ կ'ընեն հանդարտութիւնը վերստանալու համար զօրագունդներու մէջ։ Անկարգապահութիւնն մասնաւոր կերպով ծանր դէպքեր կը պատահին հեռեւակազօրքի 35երդ գունդին մէջ։

ՊԵՐԼԻՆԻ ՏԵՍԱԿՑԱՒԻԹԻՒՆԸ

Հռոմ, 20 Մայիս.— Քանի մը թերթեր վստահութիւն կը յայտնեն թէ Պերլինի մէջ վենատներու հանդիպումը լաւագոյն առիթ մը պիտի ըլլայ սեակցութիւններու համար, որոնք պիտի կրնան լուսաբանել քաղաքական կացութիւնը։

Պերլին, 20 Մայիս.— Լորտ Մորլի կերակի իրիկուն Լոնտոն պիտի դառնայ։

ՃԱՒՈՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԷՃ

Հռոմ, 20 Մայիս.— Վաշինկթոնէն կը հեռագրուի թէ Քալիֆոռնիոյ կառավարիչը հրատարակած է օրէնք մը որ կարգիլ ամերիկեան հպատակութիւնը չընդունող օտարներուն հողային սեփականութիւնը։

Կացութիւնը չատ փափուկ կը նկատուի։ Միացեալ-Նահանգներու նախագահը, լրագրողները Սպիտակ Տունը հրաւիրելով անոնց բացատրեց թէ Ճաբանի և Միացեալ-Նահանգաց միջեւ վէճը պիտի հարթուի դիւանագիտական ճամբով։

ԱԼՊԱՆԱՑԻ ՊԵՏԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

Հռոմ, 20 Մայիս.— Բրոյտի մէջ դուստրուելիք Ալպանացի պետերու ժողովը յետաձգուեցաւ, որուն պատճառն է, կ'ըսուի, Իսաա փաշայի հիւանդութիւնը, վերջինը այժմ Բիրսնա կը դտնուի։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Վիէննա, 20 Մայիս.— Վարչապետը Երեսփ. ժողովին մէջ յայտարարեց թէ Բուքարէստ ու Հայերէն յանձնաժողովի մը, պատրաստելու համար համաձայնութիւնը։ Ինք ուրիշ կերպ ելից ճամբայ չի տեսներ, որովհետեւ դատական եղանակաւ համաձայնութիւնը անկարելի է։ Կարելի չէ Բիւրտերէն առնել անոնց հողերը, ընդհանուր դժգոհութենէ մը խոյս տալու համար։ Արդիւնքը ընդհանուր խռովութիւն կ'ըլլայ (Գրեամէթ զօրամաղ), աղաղակեց Ապա-իւ-Գաւէր էֆ. և Բիւրտերը ամէն ինչ պիտի ընեն իրենց մէջ առնուած հողերը վերստին ձեռք բերելու համար։ Ներակուտականը նախամեծար համարեց լռութիւն պահել այն խնդրոյն վրայ թէ յաջողութիւն պիտի ունենա՞յ այն յանձնաժողովը, զոր կառավարութիւնը կը պատրաստուի դրկել Անատոլու։ Գալով սպասուելիներուն, քիւրտերն ալ չատ գանգատներ ունին։ Բայց միմիայն իշխանութեանց գանգատ կը բառնան, որ անոնց դանգատները «մինտեր ալթ» կ'ընեն, մինչդեռ Հայերը աղմուկ կը յարուցանեն ամենաչնչոր դէպքի մը յուրքը, և Եւրոպական մամուլը մէջ կը խառնեն։ Եթէ քիւրտերը ուզէին, արդէն չատոնց բնաջինջ ըրած կ'ըլլային Հայերը։ Բայց Քիւրտերը հաւատարիմ հեռեւորդներն են Շերիաթին և կրօնքին, որ ո՛չ է խոր չի դներ դատաստանի մէջեւ։ Մասագրուած կերպով յանձնաժողով մը, եւրոպական հակակշռի ներքեւ, կրնայ լուծել խնդիրը։ Այն ատեն պիտի տեսնուի թէ ո՞ր կողմին է իրաւունքը հոգային խնդրոյն մէջ։ Ներակուտական Ապա-իւ-Գաւէր կը գանգատի որ Հայոց Պատրիարքը չատ հեռուն կ'երթայ, ու կը նախատէ քիւրտ ժողովուրդը։ որ բացարձակապէս տրամադիր է քարոզ յարաբերութիւններ ստանալու Հայերուն հետ։ Բայց ատոր, Ապա-իւ-Գաւէր էֆ. յայտարարեց մեր մէկ աշխատակցին թէ քիւրտ ազգը անոնցմէ այն հետապնդեր չէ ազգային ոչ և է ձգտում։ Զի կիսեր թէ ազգային ալ այսպէս պիտի մնայ։

«Սա այժմ Քիւրտերուն ուղղեն է խաղաղութիւն իրենց Հայ հարեւանկիներուն հետ։ Քիւրտը ոչ մարդասպան է և ոչ ալ բիրտ. անիկա ընդունակ է քաղաքակրթութեան և հետ է նոյնքան ազէտ ըլլալէ, որքան կը կարծուի Եւրոպայի մէջ, որ Քիւրտիթենի վրայ ընաւ գաղափար չունի։ Ի վերջոյ ծերակուտականը յայտարարեց թէ Քիւրտերուն մէջ մէկը չկայ որ ազգուի տարներին, բայի մէկ քանի հոգիէ, որոնք իրենց անձնական չահուն համար կը գործեն, առանց գիտնալու թէ ի՞նչ կ'ուզեն»։

Պ. ՊԱՐԳԵՒ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

ՀՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԱՆԱՐԳԱՆՔ

Երուսաղէմէն կը դրուի «Նոսակ»ի.

Պատ. Նոր ընտրութեան հարցը մօտ մէկուկէս ամիս է որ միաբանութիւնը զբաղեցուցած է։

Վերջերս կեդրոնէն հասաւ հեռագիր մը, որով վարչութիւնը կը պնդէր նոր ընտրութեան մասին իր նախորդ առաջարկները, և իմիկ այլոց յիշած էր Պարգեւ Փափազեանի այդ խնդրով հոս գալը։

Փափազեան անցեալ հինգշաբթի օր տեղս ժամանեց, ամբողջ չորս օրեր ուսումնասիրեց միաբանութեան տեղապահէն և մի քանիներէն, և նոյնպէս կեդրոնէն եկած հեռագիրները։

Անցեալ Տնօր. ժողովոյ մէջ որոշուած էր որպէսզի միայ. ընդհ. ժողով ըլլայ և հարկ եղածը պարզէ վարչութեան կողմանէ ընդհ. միաբանութեան։

Միաբ. ընդհ. ժողով եղաւ նախագահութեամբ տեղապահ Ս. հօր, և առանձնասեսութեամբ Տ. Եղիշէ Եպս.ի և 28 կոչնագիր ստացող 15 անդամոց մեծամասնութեան և Պարգեւ Փափազեանի ներկայութեամբ։ Առաջնորդ Սրբազանը առանց բացուած հաշիկց։ Տեղապահ Ս. Հայրը իր տերունական աղոթքէն յետոյ Փափազեանի ինչ հանդամանքով հոս դալը համառօտակի պարզեց։ Եղիշէ Ս. Վարչութենէն եկած վերջին հեռագիրը կարդաց։

Սոյն ձեւակերպութիւններէն յետոյ Փափազեան խօսք առնելով ոտքի ելաւ, և համառօտիւ պատմեց թէ Ադ. կարիւրը գործով մը։։։ Ազէքսանդրիա կը դտնուի և վարչութենէն իրեն հասած հեռագրին վրայ Երուսաղէմ եկած է, հանդիպելու համար միաբանութեան թէ վարչութեան նպատակը այս հիմանց վրայ է, և սկսաւ վարչութեան տեսակէտը պարզել պարիրքական նոր ընտրութեան մասին։ իր տեսութիւնները ընելէ յետոյ որոնք վարչութեան նըպատակը չշաղուիլէ իսկապէս հեռի էին և «բացարձակապէս» յայտարարեց որ «ան հս իմ ընելիքներս ըսի յանուն օրինաց, այժմ ձեզ առանձին կը թողում և դուք կընաք ձեր «վերջնական» որոշումը տալ և հաղորդել ինձ տեղապահի միջոցաւ», հպարտ «ժէսթով» մը սկսաւ դէպի դուրս ելլել։

Առանձնասեսը խօսք առնելով իր պատասխանները պիտի տար բանդնեալ Փափազեանին, սակայն ան արհամարհական և անարգական ընթացքով մը ըսաւ. «Ես ձեր տալիք պատասխանին պէտք չունիմ և ոչ ալ կընամ լսել զձեզ, ձեր որոշումը տուէք և հաղորդեցէք ինձ տեղապահին միջոցաւ. հս երբէք չեմ կրնար լսել ձեզ»։ Առանձնասեսը Սրբազանը համաձայնեցաւ ըսել որ «մենք քեզ երբէք չենք ճանչնար. քանի որ մեզ մտիկ չես ուզեր ընել, հապա ինչո՞ւ եկած ես հոս... ընդհանուր միաբանութիւնը կ'անարգես, չուտ հիմա դո՛ւրս դո՛ւրս ժողովարանէն խանգիկի մարդ.» Ժողովը բոլորովին տակն ու վրայ եղաւ և փակուեցաւ առանց եզրակացութեան մը յանգելու։

Փափազեան իր անարգական վարմունքին համար բաւական նախատանաց արժանացաւ։ Սրբազաք վարչութեան հրամանը ինչ էր, միաբանութիւնը անարգելլ թէ Թագուն նպատակներու կը միտի։ Առանց ձայն ձուն հանելու Փափազեան Սեանա եկաւ իլաւ։

Միաբանութեան մեծագոյն մասը հուսաբեկեցաւ թարգմանաւուն և յետ խորհրդակցութեան Ս. Պարտիարքին և Ադ. ժողովոյ առանձնապէս բուն կերպով բողոքեցաւ այսպիսի ներկայացուցչի մը համար որ ընդհ. միաբանութիւնը ժողովարանին մէջ կ'անարգէ և կ'արհամարհէ։ Նոյնպէս բողոքեցաւ Էջմիածնայ Վեհ. Հայրապետին։

Մինչ այս բողոքները կը պատրաստուէին արդէն տեղապահ Սրբազանը իր պաշտօնէն հրաժարականը յօժարակամ մատուցած էր միաբ. ընդհ. ժողովոյ Առանձնապետին, որպէսզի ըստ ներքին կանոնագրի նոր տեղապահի մը ընտրութիւնը կատարուի։

Հարկ եղած պաշտօնական ձեւակերպութիւնք Տնօր. ժողովոյ մէջ իսկոյն գործադրուեցան։ Տեղապահի հրաժարականը ընդունուած ըլլալով, ամսոյս 24ին միաբ. ընդհ. ժողով պիտի գումարուի և նոր տեղապահի ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենայ։

Այժմ միաբանութիւնը զրուած 10 տարուան եղածներէն մէկ սիրտ և մէկ հոգի եղած է, կուսակցութիւն բառը դոյութիւն ունենալէ դադրած է։

ՌՈՒՍ ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ ՑՈԴՈՒԱԾԸ

«Նուսքոյէ Վրէմյա» «Ռուսասատանը և Հայաստան» խորագիրը կրող խմբագրական յօդուածում առում է, որ Հայաստանի աւտոնոմիան ա՛ կարելի է, որովհետեւ հայերն այնուամենայնիւ ծնամասնութիւն չեն կազմում։ Հայաստանը Ռուսասատանին միացնելը, որքան էլ որ մեծ լինի հայերի ձգտումը ծերա միանալու, չէ համապատասխանում միջազգային քաղաքական մրցութեան արդի պայմաններին։ Ասիական Թուրքիայում։ Նրա ապագայ կազմակերպումը կը պայմանաւորվի եւրոպական մեծ պետութիւնների պահանջով՝ ստեղծել տնտեսական նպաստաւոր պայմաններ երկրի հարստութիւնները և նրա շուկաները շահագործման դնելու համար։ Ամէն մի մեծ պետութիւն ունի ազդեցութեան համապատասխան շրջան։ Ռուսասատանի համար դրանք են Անատոլիայի հայկական վիլայէթները, Գերմանիայի համար—Կիլիկիան։ Հայ ինտելիգենցիայի մէջ ասիճանաբար զարգացում են ստանում քաղաքական տրամադրութիւնները։ Հայաստանի իրական դրութեան, հայ ազգաբնակութեան թիւի հետ ծանօթանալը հայերին համոզեց, որ աւտոնոմիան անդրադառնում է։ Ցիրուսարդ թիւրքերի վերածնութեան սնանկութիւ-

նը հարկադրեց չը հաւասալ Թիւրքիայի ապագային, գլուխ թաքնցրեց աբեւելեան քրիստոնեաների վրէժի, սարիրաբին ձգտումը դէպի Ռուսաստանը։ Այս տեսակ երեւոյթը վերին աստիճանի նպաստաւոր է ռուսական քաղաքականութեան համար։ Անհրաժեշտ է երաշխաւորել թիւրքահայերին կանոնի ու դրչի ապահովութիւն։ Օտար տարրը, որ մտնելու է Թիւրք վարչութեան մէջ ռուսական ազդեցութեան տակ մտնող վիլայէթների վրայ հսկելու համար, պէտք է ռուս լինի։ Ժանդարմէրիան պէտք է զեկավարվի ռուս օֆիցէրներով։

Նոր տեղեկութիւնները հնչում են, որ Գերմանիան նկատի առնելով այն հանգամանքը, որ Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող անկարգութիւնների իր շահերը չտիպանց տուժում են, ակտիվ քայլեր է անում Բ. Դրան առաջ յիշեալ անկարգութիւնների չտապով վերջ դնելու մասով։ («ՄՇԱԿ»)

ԿԱԼԱՑԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒՔԸ

Կալայի Տ. Աբիսողոմ քհն. Թորոսեան, որ չաքաթ մը ի վեր մայրաքաղաք կը գտնուի, տխուր գոյներով կը նկարագրէ տեղւոյն հայութեան ցաւալի վիճակը, թաղականներու ինքնալուսի գործելակերպը, տեղացիներու օտարամոլութեան երեսէն իր մայրենի եկեղեցիէն ուծացումը, մինչեւ տեղւոյն հոգեւոր հովիւին և երաժիշտին ճամբու դրուիլը, այնպէս որ այսօր եկեղեցին փակ կը մնայ։ Թաղական Խորհուրդը Կառարէ թէ եկեղեցական հասոյթներու նուազութեան պատճառաւ չկրնար մնայուն քահանայ և երաժիշտ պահել, մինչդեռ կը հաւատուի թէ եկեղեցին 6000 ֆրանք եկամուտ ունի, և հակառակ 3000 ֆրանքի ծախքի։ Տ. Աբրահամ քհն. ընդարձակ դրութեամբ մը պարզած է այս կացութիւնը Ազգ. Վարչութեան և դարման խնդրած է։

ԿԵՍԱՐԻ ՀԱՅԱՐԱԿ ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Տիգրանակերտ Մայիս 6 թուականով կը հեռագրեն Պարիզբաղքանի.—

Նշանաւոր աւտղակ Հասոյի Խլրահիմ, որ ծանօթ է իր բազմաթիւ եղեռնական ոճրագործութիւններով, որուն դէմ իր բարկութեան ձերբակալման հրամանագիր հանուած ու դատապարտութեան վճիռ արձակուած է և որ Ղարզանի ամբաստանիչ տեսեանին կ'անդամակցի, իր ցեղակիցներով յարձակեցաւ Պշերեկի Սլան գիւղին վրայ, սպաննեց երկու քիւրտ և յափշտակեց անոնց ինչքերը։ Ապահովութեան մասին մեր կառավարութեան ցոյց տուած անփութութեան երեսէն տեղւոյն Հայ և Քիւրտ ժողովուրդը ցրուեցաւ, Պշերեկի կացութիւնը կը Դանդատնայ։

*** Մուշէն 6. թուականով հնտուեալ հեռագիրը հասած է Պարիզբաղքան.—

Զմրան ասատութենէն ու կերի չգոյութենէն երկրագործական անասունները փճացան. այս դժուարութեանց հետ երկրագործական պանդային գրաւուած արտերը ծախու հանուած են. կը խնդրենք գթութիւն ընել անոնց այս ողբալի վիճակին և առնուազն մը համար այդ վճռաւորը յետաձգել։

*** Բաղէշէն Պարիզբաղքան ուղղուած ապրիլ 22 թուականով պաշտօնական տեղեկագրէն քաղուած.—

Մուղդատի ձանօթ սպանութեան առթիւ կուսակալութեան տուած հերքումը սուտ է, և բացարձակապէս խեղաթիւրուած, վասն զի 1. Թուրք, Հայ, Քիւրտ կը վկայեն սպանելէն բացարձակ սրիկայ մը ըլլալուն և 2. Զորս վիրաւորած Հայերուն անմեղութիւնը թէ ապացուցուեցաւ հոլը և թէ նոյն ինքն կուսակալը հաստատած է։ Մանաւանդ զժգոհի պարագան այն է որ այս պարզ ոճրագործութեան կուսակալին կողմէ հանրային բնոյթ կը տրուի և հայերուն կը վերագրուի և մինդամայն ծիծեր կ'ըլլան այս խնդրոյն առթիւ ձերբակալուած Գարլա անուն անձին բերանը հայերու անուններ դնելու, մինչդեռ տասնչ ոք չեն ու ինչու բնանիքի տէր անձեր են ու սիր գործելու բացարձակապէս անկարող։ Ամէն կողմ անիրաւութիւն, կողոպուտ և դան վիճակ։

*** Սղերդէն ապրիլ 18 թուականով կը գրեն.—

Սղերդի թեմը իր գաւառակներով քրդական շարժման վայր դարձած է. ճամբաները բոլորովին փակուած են, առանց կողոպուտելու ոչ ոք կը համարձակի տեղէ տեղ երթալ, որ չկայ որ կողոպուտի և սպանութեան լուր չառնուի. օրհասական վիճակ մըն է, տարտաղ տիրած է ամէն կողմ, քիւրտերը ամէն կողմ լուր կը տարածեն թէ «Հայերը կոտորելու ֆէրմանը եկած է, ամէնքն ալ սրէ պիտի անցուին»։

*** Բաղերդէն ապրիլ 29 թուականով ուղղուած գրէն.—

Սրզնկայի ծանօթ պօմպայի դէպքէն յետոյ տեղւոյս Թուրքերուն մէջ գրգռութիւններ ինկան, Ջարդի շշուկներ, կասկածներ չրթիլ սկսան. Հայ ժողովուրդը չաքաթ մը արիւրքի մէջ ապրեցաւ, մանաւանդ գայմագամին քաջակայութեամբը այս կասկածները աւելի չտացան, բայց ի վերջոյ հետզհետէ այդ լուրերը կորնցուցին իրենց արժէքը, ու այժմ ժողովուրդը բաւական հանդարտ է, թէեւ պէտք չէ ծածկել որ եթէ նոր գրգռութիւն մը ծագի ու ժողովուրդը խռովի, գայմագամը պահանջուած հեղինակութիւնը չունի և նոյնիսկ զինուոր ալ կը պակսի ազատ ոստնելու համար ո և է դժբախտութեան մը։

*** Երզնկայէն տեղեկութիւն կը սրբուի թէ պօմպայի դէպքին առթիւ քանի տարկուած Հայերէն ամանք ի ոչանդուններու և սպառնալիքներու ենթարկուեր են՝ անոնցմէ անզգոյ յայտնութիւններ կորզելու համար։ Մասնաւորապէս գանգատ կը յայտնուի տեղւոյն դատարանի անդամներէն յոյն Եուվանաքի էֆէնտիի մասին, որ այս խնդրոյն մէջ չատ տխուր դեր մը կը կատարէ եղեր։

*** Պայազիտէն ալ հասած տեղեկութիւնները չատ ցաւալի են. Հայերուն վերագրուած դիտաւորեալ սուտեր՝ թէ իբր թէ Ռուսական սահմաններէն յարձակում պիտի գործեն Թուրքերուն վրայ, պատրուակ կը դառնան քիւրտերուն ձեռքը չարունակ զինուելու և սպառնալիքի ու սարսափի ներքեւ պահելու Հայ ժողովուրդը։ Սահմանի մօտ հայ գիւղերու մէջ վերջերս զորքեր դրուեցան, մինչդեռ սահմանադրութենէն յետոյ ցրուած էին։ այս պարագան ալ կ'ենթադրէ կառավարութեան կասկածը չրջած զրոյցներու մասին։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ հեռաւեալ որոշումները տուաւ.— Պարգեւ էֆ. Փափազեան, որ վարչական յանձնարարութեան համեմատ Եղուսաղէմ ուղեւորած էր պատրիարքական ընտրելեաց նոր ցուցակին կազմութեան առթիւ, ներկայացաւ ժողովին, և ինչպէս գրաւորապէս, նոյնպէս և բերանացի պարզեց տեղի ունեցած ցաւալի անցքերը։ Ժողովը կարդալով այս խնդրոյն նկատմամբ հասած զանազան գրերը, և նկատելով որ խընդիրը արդէն տեղեկագրուած է Ազգ. Լնդհ. ժողովին, արժան դատեց Ազգ. ժողովոյ որոշման համաձայն ի գործ դնել պարտ ու պատչաճը։ Ուստիանան և Ցնտեւական Խորհուրդներն ըստ յանձնարարութեան ներկայացուցած էին Հայ Ուսուցչական Միութեան, և Սեբաստիոյ Խօրանայ գիւղի կրթասիրաց ընկերութեան կանոնադրութիւն կատարուած բարեփոխութեանց համաձայն նոր օրենսդիրներ։ Ժողովը ըստ առաջարկութեան, հաստատեց նոյն երկու կանոնագիրները։ 3. Զանազան դաւառներէ վիճակաւոր առաջնորդաց համար եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան խնդրանքներ ներկայացուած ըլլալով, ժողովը նախ քննիչ յանձնաժողովոյ յանձնարարց փութացնել այս մասին իր տեղեկագիրը։

ՎԱՆԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Վան-Տոսպի մէջ կը կարդանք.— Ապրիլ 13ին, կէս օրէն վերջ, Աբել Սուճեան, Գրիգոր Զօլոեան, Խաչատուր Լ. Սարգիսեան, Գարբիէլ Հաթիսեան և իրենց մէկ ուրիշ ընկերն, դինով վիճակի մէջ «Շահէն» դրագրատան դրան վերայ, հայհոյանքներ կը թափին։ Գրադարանի և դայն հիմնողներու հասցէին։ այն սահմանի կը լրջանան որ Միրզեան ընտանեաց անդամներն ալ կը հայհոյեն, թէ ինչո՞ւ չենքը տրամադրելի ըրած էք գրադարանի։ Այս միջոցէպէն կէս ժամ վերջ նոյն խումբի տղաք Զըլկանեանենց փողոցին մէջ, մի քանի Սամ. Ռամկավար անցորդներու կը հանդիպին, կրկին հայհոյանք և աղտոտ լեզու կը գործածեն, հոն կռիւ մը կը ծագի բաւական ծեծկուռք կը լինի։ Այդ սրիկաներ ատրճանակ ալ կը քանան. Ոստիկանութիւն կը միջամտէ, երբ արդէն կռուողներ ցրուած կը լինին։ Այս և նմանօրինակ ոգեղ բարքերու երեւոյթը տեսնել երիտասարդութեան մէջ, իսկապէս ցաւալի է։

*** Ամսոյս 14ի գիշերը մէկ Թիւրք և երեք քիւրտ չարագործներ կը մտնեն Սարայի ասորի երեւելիներէն Ընօ-Քեահիայի տունը և ատրճանակի հինգ հարուածներ կուտան, որոյմէ երկուքը կը վիրաւորուին Ընօ-Քեահիան դիտէն և կուրծքէն։ Չարագործները, որոյմէ մէկը ոչ-ժիր պաշտօնեայ է և մէկը մաքսատան ձերբակալուած են։ Ընօ-Քեահիան դեռ չէ մեռած։ Դայմագամը բժիշկ ուղած է։

Կը լսուի թէ ապրիլ 12ին տեղւոյն Իրթիհաամի գիւղի նախագահ Մէհմէտ էֆ. հաշուի պատճառով կուռի կը բռնուի Ընօ-Քեահիայի հետ և կ'սպանանայ անոր։ Այս Մէհմէտ էֆ.ն ալ ձերբակալուած է։ Սարայի մէջ չատ մը չահատակութիւններ ընող այս էֆ.ն արդէն քանի մ'ամիսէ ի վեր այստեղի դատարան կը կանչուի թանկարժէք Խուրշիտ խոտի դէզերը կրակի տուած ըլլալուն համար, բայց չէ գար։

*** Լուր կը պատի թէ Շէյխ Սէյիտ Թանկի խալիֆաները Թունաւորեր են Միր Մըհէն և իր քանի մը նէօքարները։ Թոյնը Միր Մըհէի վրայ չէ ազդած, իսկ իր մարդոցմէն վանեցի ճէմալ անունով Թիւրք մը, որ իր հօրաքոյրն սպաննելէ յետոյ նախ աւազակ Սէյիտին և ապա Միր Մէհէի քով փախած էր, մեռած է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Երէկ Սակարանին մէջ Անատոլուի երկաթուղիին արժեթուղթերը յանկարծական փոփոխութիւն մը կրեցին և սահմին համեմատութեամբ բարձրացան, հինգ ոսկիէն մինչեւ տասը ոսկի հօթանասուն դրուշի։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

	ԸՆԴ.
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	94 37
Ամենէն վար գին	94.34
Ամենէն բարձր գին	94.37
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	94.34

ՐՈՒՄԷԼԻՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

	ՖՐ.
Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	195.50
Ամենէն վար գին	195.37
Ամենէն բարձր գին	195 50
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	194 50

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԶԳԱՑԱՑՈՒՆՑ ԼՈՒՐ ՄԸ

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՎԵՀ. ՃՕՐՃ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ Մ�օՏ

Թուրքերէն «Ազըմ»թերթը իր երէկ իրիկուան թիւին մէջ խոշոր գիրերով և երկու սիւնակի վրայ հրատարակած է հետեւեալ ցնցող լուրը։

«Ցաւանք է թէ Արեւելեան Նահանգներու խնդիրը եւրոպական մայրաքաղաքներու մէջ հետապնդելու գործին հետիրուած Օգիպատոսի նախկին նախարարներ Պօղոս Նուպար փաշա Լոնտոն գնաց և Արեւելեան Նահանգներու մասին իր խնդրանքները յայտնելու համար Սըր Էտ. Կրէյին։ անկնդրեալ խնդրելով հանդերձ չյաջողեցաւ։

«Պօղոս փաշա Սըր Էտ. Կրէյը տեսնելու չյաջողելով հանդերձ Անգլիոյ ճօրճ թագաւորին ներկայութիւնը ընդունելու յաջողցաւ։ Պօղոս փաշա Օրիայլի Դուքսին և Անգլիացի ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութեան մը միջնորդութիւնը մասնաւոր և անպաչտօն կերպով ճօրճ թագաւորին մօտ ընդունուած և երկար ժամանակ տեւակցած է անոր հետ։

«Ճօրճ թագաւորը Պօղոս փաշայի խոստացած է թէ ինք Սըր Էտ. Կրէյի պիտի յանձնարարէ որ Արեւելեան Նահանգներու խնդիրը դեսպանախորհուրդին առջեւ հանելու համար պէտք եղած միջոցներուն դիմէ։

Ծ. Խմբ.— «Ազըմի այս ցնցող լուրը երէկ ոչ և է հեռագր. գործակալութիւն չի հաղորդից մեզի։ Ներկայ ժամանակի մէջ Պօղոս Նուպար փաշայի նման անձնաւորութեան մը Անգլիոյ թագաւորին ներկայանալու պարագան ինք կարծեր որ անտես անցնէր հեռագրական գործակալութիւններէն։ Այս պատճառաւ աւելի իրրեւ հեռագրական լուր մը կը հաղորդենք թուրք թերթին այն լուրը, որուն ազդեցութեան ալ չըներ։ Դալով «Ազըմի» այն բասքին թէ Նուպար փաշա չէ յաջողած Սըր Է. Կրէյի մօտ և սրնչեւ բակ անոր չէ ներկայացած, այս լուրին նշանակը,— եթէ սակայն նպատակ ունի —, ինքներն կը փնտռայ, քանի որ իր հաղորդած ձեւովը, Նուպար փաշա յաջողած է Սըր է. Կրէյի Սգոստոփաս Վեհապետին ներկայանալու չքնաղ պատիւը և երկանգութիւնը վայելել։

Թուրք թերթը յետոյ կ'աւելցնէ.

«Ազըմ» համաձայնելով ընդհանուրի ուշադրութեան յանձնել իրեն ստոյգ և վստահելի համարած լուրերը, կառավարութիւնը և մարդիկը նախապէս յանձնելու հայրենասիրական պարտականութիւնը կը կատարէ։

«Անդեալ Ուրբաթ Դալաթիոյ եկեղեցիին մէջ գումարուած Ազգ. մեծ ժողովին որոշումներուն համաձայն մասնաւոր պատուիրակութիւն մը Ր. դուռ գալով կրկին պահանջներ պիտի ընէր, սակայն մինչեւ այսօր դիտում մը չեղաւ։ Ասոր պատճառը կը կարծուի թէ անէ որ Լոնտոնէն Հայ Ազգ. ժողովին տեղեկութիւններ եկած են, Եւրոպական պետութիւններուն խնդրին մէջամտելը ապահովուլ։ Ասիկա ալ իբրեւ մեր լուրին սուտգուութեանը ապացոյց կրնանք ցոյց տալ։

Կրկին օսմ. կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք։»

Ծ. Խմբ.— «Ազըմ» հոս ալ բոլորովին անորոշ խօսքեր կ'ընէ։ Մասնաւոր անկապակից և անտեղակ է։ Ազգ. ժողովը Պատրիարքական Ոչխատարանին մասնակցեցուելէն ետքը նիստ գումարեց, բայց Մայր Դիւանի խնդրով միայն զբաղեցաւ։ «Ազըմ» ո՞ւրկէ իմացեր է որ Հայոց Պատրիարքանը կրկին գիմում ընելու որոշում տուած ըլլայ։ Իրաւ որ չատ ցնցող կը դտնենք Թուրք երկուան թերթին այս լուրերը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ ՁՈՒՐԸ ԻՆԿԱԾ ՉԷ

ՆԵՐԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ԵՒ ԼՎԳԱՑԻ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Երէկուան «Լա Թիւրքի» Ֆրանսերէն թերթը գրած էր թէ բարենորոգմանց յանձնաժողովը Հայաստանի պիտի չդրկեն, այլ միայն որոշուելիք վեց շրջանակներուն մէջ մարմիններ պիտի կազմուին և անոնք պիտի լուծեն տեղական խնդիրները։ Ֆրանսերէն թերթին այս լուրը ստուգելու համար Բ. Դրան մեր խմբագիրը երէկ դիմում ըրաւ Ներքին գործոց Նախարար Հաճի Աբել պէյի և Էվգաֆի Նախարար Հայրի պէյի, որոնք Նախարարաց Խորհուրդի նիստին ատարուելէն ետք ընդունելով «Մանզումէ»ի խմբագիրը և անոր հարցման պատասխանելով առանձին առանձին յայտարարեցին թէ բացարձակապէս անհիմն է հրապարակ նետուած այն լուրը թէ Նախարարաց Խորհուրդը ետ կեցած է բարենորոգութիւններու յանձնաժողովը ճնշաւոր ղրկելու իր մտադրութենէն։ Նախարարները աւելացուցին թէ Օսմ. կառավարութիւնը կը շարունակէ իր խորհրդակցութիւնները և քննութիւնները, որպէս զի կարելի ըլլայ բարենորոգութիւնները ամուր հիմերու վրայ հաստատել և օրէնքին գործադրութեան առնե՛ և է դժուարութեան չհանդիպիլ։ Այս աշխատութեան ատարելէն անմիջապէս ետք, յանձնաժողովը ճամբայ պիտի հանուի, աւելացուցին Նախարարները։

ԱՏԱՆԱՑԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ, առաւօտեան դատարանին առջեւ շարունակուեցաւ Կիլիկիոյ չարաղէտ դէպքերուն առնչութեամբ և հրկիզեալ Հայոց դաշը, օսմ. ազգակցական ընկերութեան գէմ։ Արկածելոց փաստաբանն էր Հմայեակ էֆէնտի Խորոխան, ընկերութեան փաստաբանը՝ Պ. Ռօզէնթալ։ Այս վերջինը գործառնութիւն ունեցած ըլլայ Կիլիկիոյ ազգեալներուն հետ, օգտուելով այն պարագայէն որ նոյն ընկերութեան թղթերը այրած են առներուն հետ։ Բայց հայազգի փաստաբանը երկար ճառով մը պատասխանեց թէ ընկերութիւնը իր փաստաբանին միջոցաւ անխղճօրէն ուրացում մը կը գործէ։ Պահանջեց որ ընկերութեան տեսարանները դատարան բերուին և քննութիւն կատարուի։ Պ. Ռօզէնթալ ընդդիմացաւ, առարկելով թէ ընկերութիւնը չի կրնար իր տեսարանները մէջտեղ հանել, որովհետեւ սակայն օրէնքի և սովորութեան դէմ է։ Խորհրդեան էֆէնտի անհատական և հանրային երկու հանգամանքները իրարմէ անջատելով պարզեց թէ ընկերութիւնը թէ երկրին և թէ մարդկութեան առջեւ այնպիսի կացութեան մը մէջ կը գտնուի որ այսօր ինքը պարտաւոր է իր դէմ եղած պահանջումներուն օրինաւորութիւնը ճանչնալ, կամ հերքել՝ պահանջող կողմին բոլոր տարկութիւնները ջրելով։ Խորհրդեան էֆէնտի ի վերջոյ դատաւորներուն խղճին կոչում ըրաւ և յաջողեցաւ վճռել տալ որ յաջիկայ դատաստանութեան միջոցին, Պ. Ռօզէնթալ ներկայանայ իր հետ բերելով նաև ընկերութեան արձանագրութեանց տոմարները։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

ԵՒ ՃՆՇԱՅՈԼՈՒԻ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԵԳՐՈՆԱԿԱՆ ՄԵԾ ԲԱՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՆԻ ՄԷՋ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ Վարչապետին նախագահութեան տակ նիստ գումարեց։ Մամուռ Շէվքէթ փաշա մեծողովին հաղորդեց Բարլի, Լոնտոնի և Պերլինի օսմ. դեսպաններէն հասած կարեւոր հեռագիրները, որոնց մասին երկար խորհրդակցութիւններ կատարուեցան և յետոյ նոր հրահանգներ զրկուեցան, յիշեալ դեսպաններուն։

Նախարարաց Խորհուրդը յետոյ զբաղեցաւ Անատոլուի բարենորոգմանց խնդրով և այս մասին պատրաստուած ծրագիրները աչքէ անցնելէն ետք խորհրդակցութիւն կատարեց օտար պաշտօնեաներու, խորհրդականներու և սպաներու ընտրութեան խնդրին վրայ։ Մեր առած մասնաւոր տեղեկութիւններուն նայելով, Նախարարաց Խորհուրդը որոշած է ծրագրին մէջ աւելցնել Վանի նահանգին մէջ կեդրոնական մեծ բանտ մը հիմնելու խնդիրը։

ՄԱՐԶՈՒԱՆԻ ՈՃԻՐԸ

ԱՄԱՍԻԱ, 1 Մայիս 1913

Ամասիայէ ուղիղ ժամ հեռաւորութեամբ Մարզուանի մէջ, չորս անծանօթ անձեր Ապրիլ 29 բշ. օր առաւօտուն արշալոյսի միջոցին Մարզուանի «Տէփէ մէմուրի» իշմէր էֆ.ի տունը մտնելով, կինը, 17-18 տարեկան աղջիկը և 9 տարեկան մանչ զաւակը բանաքարելէն վերջը, երեքն ալ կը սպաննեն։

Մինչեւ երեկոյ սնրագործները սպասելէ վերջը առն մէջ, երեկոյեան ժամը կէսին տուէնն կը հեռանան դիրցներու ներկայութեան, որոնք յայտնի չէ ինչ պատճառով չեն կրցած ճանչնալ սնրագործները։ տրդեօք Հայ չլինե՞ն հոմար։

Կառավարութիւնը հսկաակ լուրջ միջոցներ ձեռք առնելու, մինչեւ այսօր չէ կրցած գտնել հեղինակը։

Այս խնդրով այսօր տեղէս Մարզուան մեկնեցաւ դեր-ոստիկանապետ Բէմիզ պէյը, և վաղը առաւօտ պիտի մեկնի տեղւոյս մութասարրիֆը։

Վերջին պահուն յսուած զրոյց մը կը չրջէր թէ, այս խնդրով Թուրք մը ձերբակալուած է. և տեղւոյս ոստիկաններէն մին ալ անյայտացած է։

Հակառակ բոլոր այս երեւոյթներուն ինչպէս ամէն տեղ, նոյնպէս հոս թուրք կառավարութեան և ժողովուրդին մէջ այն մտանութիւնը կը տիրէ թէ սնրագործութիւնը հայերու կողմէ սարքուած ու գործադրուած է։ Հայերը զգոյշօրէն զգաստուած և վախի մէջ են։ Այս մասին Պատրիարքարանի լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք, տխուր պարագաներու ծնունդ չտալու համար։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԶՈՒԱՆԻ ԴԷՊՔԻՆ ՎՐԱՅ

Մամուլի վերատեսչութիւնը հեռաւեալը կը հաղորդէ մեզ.— «Մանզումէի-էֆքեար», «Ազատամարտ» և «Ժամանակ» թերթերը ամսոյս 7ի իրենց թիւին մէջ Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը հրատարակած էին թէ Մարզուանի կիւրէթ թաղը սպայ էօմէր էֆէնտիի, կնոջ, աղջկան և տղուն սպանութիւնը Հայոց վերագրելով՝ դատարանը ըստ այնմ հետապնդութիւններ կ'ընէ, որմէ տեղւոյն իսլամ բնակչութիւնը Հայոց դէմ գրգռուած է։ Այս մասին Սվազի կուսակալութենէն հասած տեղեկութիւններու վրայ հիմնուելով՝ կը ծանուցուի թէ սնրագործները գտնելու համար կառավարութիւնը լուրջ և անկողմնակալ միջոցներ ձեռք առած է։ Մինչեւ հիմա սառը հոգի ամբաստանութեան տակ առնուելով՝ ձերբակալուած են թէեւ, սակայն յետոյ անանցմէ 8 հոգիին մեղսակցութիւն չունենալը հաստատելով՝ ազատ արձակուած են։ Ջեռք առնուած միջոցները անկողմնակալութեան հանդամանք չունին, և թէ ամբողջովին օրինական են։ Հետեւաբար այս լուրին սխալ ըլլալը կը յայտարարուի։

ԳՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԷՋ

Էզմիածնէն կը հաղորդեն թէ Թիֆլիզի գրաքննական տեսանի հեռագրական կարգադրութեան համաձայն, Մայր Աթոռի ազատանին մէջ տպուած «Միքայէլ Նալպանտեան» խորագրով տպագրութեան բոլոր օրինակները գրաւուած են։

ԱԼՊԱՆԻՈՅ ԳԱՀՈՒՆ ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆ

Ինչպէս այս միջոցիս Լոնտոնի դեսպանախորհուրդը կ'զբաղի Սլպանիոյ իշխանը ընտրելու խնդրով։ Ամէնէն հաւանական ընտրելին է կ'ըսէ «Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ» Գերմանիոյ իշխան Վիլհէլմ Ֆրէտերիկ Հայնրիխ։ Հարիւրապետի ատիճան ունի գերման մեծ սպայակոյտին էլիտպատէթ Քարտիէին։ Հարիւրապետի ատիճան ունի գերման մեծ սպայակոյտին էլիտպատէթ Քարտիէին։ Իր մէջ։ 38 տարեկան է և ամուսնացած գերման Սոֆի անուն իշխանուհիին հետ։ Իշխանը բողոքական է, հարուստ և Վիտի գերմանական տան պատին կրտսերագոյն եղբայրը։ Իշխան Վիլհէլմ խիստ գործունեայ և կորովի սպայ մըն է և իր թեկնածութիւնը մասնաւորապէս կը յանձնարարուի Գերմանիոյ կողմէ։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՇԱՆՋՈՒՄՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻԱՅԷՆ

Պոլսէն կը հեռագրեն «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի.— Կ'ըսուի թէ մասնաւոր ատենագրեր հրաւիրեալ են Պարիզ՝ Ալբանիոյ հիւսիսային Տէրութիւնները։ Ինչպէս Վիլհէլմ խիստ գործունեայ և կորովի սպայ մըն է և իր թեկնածութիւնը մասնաւորապէս կը յանձնարարուի Գերմանիոյ կողմէ։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՇԱՆՋՈՒՄՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻԱՅԷՆ

Պոլսէն կը հեռագրեն «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի.— Կ'ըսուի թէ մասնաւոր ատենագրեր հրաւիրեալ են Պարիզ՝ Ալբանիոյ հիւսիսային Տէրութիւնները։ Ինչպէս Վիլհէլմ խիստ գործունեայ և կորովի սպայ մըն է և իր թեկնածութիւնը մասնաւորապէս կը յանձնարարուի Գերմանիոյ կողմէ։

ԱԻՍՏ. ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՅԵՏԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Աւստ. դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը երէկ Բ. Դրան մէջ տեսակցեցաւ Մամուռ Շէվքէթ փաշայի հետ և յայտնեց թէ տատրիական և գերման կառավարութիւնները Սոֆիայի դաշինքին մօտ դիմում ըրած են Ալպանիա զանուող օսմ. զինուորներուն Թուրքիա փոխադրութեան մասին։ Պուլկարիա պնդած է որ յիշեալ զինուորներուն Թուրքիա փոխադրութեան մասին։ Բ. Դուռ օսմ. զինուորները Սեւ ծովու և Մարմարայի նաւահանգիստը չհանուին։ Բ. Դուռը որոշուած է զինուորները փոխադրութիւնը ըստ այնմ պիտի կատարուի։

ԱՐՅԱԳԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Բ. Դրան մեր խմբագիրը երէկ Արտաքին գործոց Նախարարէն տեղեկութիւն մը խնդրեց հաստատութեան մասին։ Ինչ Հալիմ փաշա պատասխանեց թէ չատ

ԼԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ

ՅԱՄԱՔԱՅԻՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ԱՄԵՆԱԿԱՐԵԼՈՐ ԱՊԱՀՈՎ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԵԱՆԷՒ ՎԸՐՍՑ ԵՒ ԱՐԿԱՆԻ ԴԻՄ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1853 Սեպտեմբեր 26ին
Գերմանական կառավարութեան
Հսկողութեան ներքեւ

1911 տարւոյ վերջ կեանքի
Ապահովագրութիւն ֆր. 2,620,486,385
Ընդհ. գոյք » 1,092,900,386
1911 ի շահի և բրիմի
Ընդհ. հասոյթ » 223,560,489

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՄԱՆԱՃԻՒՂ, Գալաթիա, Վօյվոտա փողոց
ՏՆՕՐԷՆ Գ. Ժ. ՔՕՀԷՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՈՒԺ ՈՒ ԿՈՐՈՎ

Երիտասարդական ուժ ու կորովը և մարմնոյն առողջապահութիւնը ապահովելու համար անհրաժեշտ է ջիղերը զօրացնել, արիւնը մաքրել և ուժավիգնել։ Բժշկական մասնախուզմամբ մը, որ տարիներէ ի վեր ասանկ դեղ մը գտնելու կը հետամտէր, երկար փորձերէ ետք վերջապէս յայտնեցաւ գտնել «Նէօժէն» անուն դեղը, որ ջիղերը կը զօրացնէ, արիւնը կը մաքրէ, և երիտասարդական ուժ ու կորով կը պարգեւէ ամենէն ակարակազմներուն, ուժաթափներուն, անկարողներուն եւ իրենց առողջութենէն ու կորովէն յուսահատածներուն։ Անոնք որ կը փափաքին յարատեւ առողջութիւն մը վայելել, և մանաւանդ անոնք որ կը տառապին ամէն կարգի ջղային հիւանդութիւններէ, անարիւնութենէ, տժգունութենէ և ուժաթափութենէ, պէտք է անմիջապէս առնեն հանրահռչակ «Նէօժէն»էն, որուն կեդրոնատեղին է կ. Պոլիս Պաղչէ Գաքու 8. Մինասեանի դեղարանը։

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿ

Պապը Ալի պողոտային վրայ, բրմիչկներու, Սատամաքոյներու, փաստաբաններու, և ուրիշ գործի մարդոց յարմար երկու կամ երեք սենեակով վարձու յարկ մը կայ։ դիմել Պապը Ալի, 6. Մ. Աղնաւոր էֆ.ի, Եէնի-Օսմանը, տպարան-Գրատունը։

ՌԱՆՖԻՒ ԽԵՆԴ ԵՒ ՃԼԱԼԱՏՏԻՆԸ

Մաքուր Թրքահայերէնով։

Փոստեցէք բոլոր գրավաճառներուն, ծխավաճառներուն և լրագրավաճառներուն քովի խենթը՝ Կոստանդնուպոլիս 13 դրշ. դաւառ՝ 15։ Ճէլալէտտինը՝ Կոստանդնուպոլիս 3, դաւառ 4։ 4—5

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,ի ՆՈՐ ԴՈՐՄԱԿԱԼՆԵՐԸ

Մեր նոր թրթակից-գործակալներն են.
ՕՐՏՈՒ.— Խալիլ էֆ. Սէֆէրեան։
ԿԻՐԱՍՈՆ.— Գրիգոր էֆ. Գալբեան։
ՏՐԱԳԻԶՈՆ.— Թաքրիել էֆ. Պալարեան
որոնց պէտք է դիմել բոլոր դրամական գործերու և բաժանորդագրուելու համար։ Իսկ իբրեւ հատավաճառ Տրապիզոնի համար միայն ու միայն պէտք է դիմել Սարգիս էֆ. Ցագոեանի։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Թերթիս չրջուն պաշտօնեայ Պետրոս էֆ. Վանեան Թօղաթ, Սրվազ, Մալաթիա, Խարբերդ, Արաբակիր ուղեւորուած է, «Մանզումէ»ի բաժանորդական հաշիւները կարգադրելու համար։ Կը խնդրենք ամէն տեսակ դիւրութիւն տալ իր էնէալին։

ՊԷՅՏԱՂԱՅԻՆ ԻՃԱՐԱ ՏԱՒԻՐԼԻՍԻՆԷՆ

Թօքալ օղլու Նիքոլայքի ղեվմէսի Բարթինա պինթի Եասէֆին Սումալը Պինթի Եօրանան Պէյօղլու Պիտայէթ մահքէմէսի Պիրինճի Հուգուգ տաիրեսինէն ուսուցիչ էին 13 Օգոստ. 327 թարիխի իլամ մուճէպինճէ մահքիմպին տէյնի օլան մէկպալիղի մալիմէնին թէէմինի իսթիֆտար զրմիրնտա էօտտէի թէսարրուֆընտա պուլնան Կալաֆտտա Բէմանքէշ մանկօնտտ Նիւքսէք Գալաբրրմ ճառատէսինտէ 118 վէ 120 նօմէրօլը 2 պապ ալիքեան տէրեանդէրինտէ միւսթաքիրրկէտիկեաթ միւթէպէրէէն անճագ ուզրամտար կէտիկինին 120 սէհմ իթիպարը յլա ենրմիշէր սէհմի լէտ էլ միւզայէտ լիրա կիւղ զրուշ հիսապլյա իբի պին եէտիշէր կիւղ զրշ. պէտէլ իւլ Թալիպի էօտտէսինտէ թէղարրիւ էտէրէք մուվազդամէն դարարտատէր քէշլիտ օլսրզնուան, Թարիխի իլանտան իթիպարէն օթուզ պիր կիւն զարիֆնտա լա ազաք կիւղտէ պէշ զամմլյա թալէպ օլանլարդն կիւղտէ օն նիսպէթինտքի բէյ ազէշէրէրինի իսթիսնապէն Տաիրէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի վէ միւտէթի մէզքիւրէնին խիթամնա միւսաթի շէրի Հալիրանդն 8ինճի ճումա էրթէսի կիւնիւ զէվալի սաաթ օն բատտէլերինտէ սօն միւզայէտէի ալէնիյէտ իճրա օլունմազ իւզրէ էմլաքը մէզքիւրէ բիշկիսրնա ազիմիթ էտէէք մէմուրի միւվաճէհէսինտէ վէ ֆէրտասը կիւնիւ տախի գարարտատէի գաթիսի քէշիտտ էտիլմէք իւզրէ տարէի իճրատա հաղը պուլունմադարը իլան օլունուր։

6 Մայիս 329

ՄԱԼԻՈՅ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Միւթէզատիրն վէ էյթամ վէ երամիլի իլմիյէտէն 324 սէնէսի թէմուզրնա գառար կէյէն սէնէյէրտէն մաթլուպը օլանլարդն մէզքիւր սէնէյէրէ սիտ օլան ճիւղանդարդնը միւսթահսրպէն Մայիս 329 նիսայէթինէ գառար բազար կիւնլերի Մուխասսէսաթը Զաթիյէ իսարէսի Միւլբիյէ վէ Իզմիյէ Շիւլպսի Մէրքէզ Մաաշ. Գալէմինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի լիւզումը իլան օլունուր։

20 Նիսան 829

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵ ՈՒԹԻՒՆ
ՄՈՍԿՈՎԱ

ՎԵՃ. ՋԱՐԻՆ 1881 ՄՐՏ 20Ի ՈՒՔԱԶՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՅԻՆ

ԹԷՐԹԵՐԿՈՒՐԿ, ԻՐ ՄԱՅՆԱՒՈՐ ԱՊԵՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ, ԹԻՒ 37, ՄՕՐՄՕՒԱՅԵ

Ընթացքեան Դրամագլուխով ամբողջովին վճարուած	ֆր. 13,250,000
Երաշխաւորութեան Գումար	» 231,840,000
Ծայրօր ապահովագրեալներուն վճարուած դրամա. դիւին և վնասուց հատուցում	» 774,840,000
1911 թ. Դեռեւսաց ապահովագրին և տոկոս	» 124,089,000

«ՌՕՍԻԱ» Ընկերութիւնը թոյլ նպաստաւոր պայմաններով կ'ստանձնէ
Հրդեհի ապահովագրութիւններ
Կենանի ապահովագրութիւններ զանազան կարգ
Փոխադրութեան ապահովագրութիւններ
Ամէն տեսակ ապրանքներու Դեմ ապահովագրութիւններ
Ծովամուտ և ցամաքամուտ ճամբորդութեան արկածներու դեմ ապահովագրութիւններ
Ապահովագրեալներ հոգերաբանական դեմ ապահովագրութիւններ
Ամենայն տեսակ ուրիշ ապահովագրութիւններ համար գիտնալ ընկերութեան Թարգմանչաց Գրասենեակ Գալաթիա, Գարաքէոյ վրայ Զէյնէլ Ղաբիրի 2 թիւ, դէմ Սեամգոլի Դիւրամակալ Ուրեան Ալիր էֆ. Ճառատէր,

Ցերեկի գործառ. ժամ, թիւ 20

ՀԱՅԱՀԱՆՈՒՐ ԳՆԵՒ՝ Սեամգոլի Դիրեն Դամ, ԹՈՒՐԹԻՒՐՈՒ ՄԱՄԱՆԱՃԻՒՂՆ ՏՆՕՐԷՆ
Ց. Ֆ. ՊԷՅԼԷԱՆ Դ. ԱՐԱԳԵԱՆ Լ. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Օսմ. Առեւտր. Ընկերութիւն
شركت عثمانية
SOCIETE COMMERCIALE OTTOMANE
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՈՒԹԻՒՆ
ԴՐՍԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ
ԿԵՂՐԱՅԻՆ Գ. ՊՈԼԻՍ
ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՆՕՐԵՆՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԱՌԱՅԱՍԱՅՆ ԿԱՐԳՈՎ
ՍԻՐԻԱ, ԳԱԶԻԱՆԹԷՊ, ԱԼԵՊՈ

Հայկական ոչի գրասենեակ հաստատութիւնք կ'ընեն փոխանակութիւններ, առեւտրական առաքումներու, մասնաւորներու, փոխանակագրերու, բամբակեղէնեաց, ապրանքներու և բեռնագրերու վրայ։

Դեւտայ չեքեր, վարկագրեր, փոխանակագրեր և հեռագրական գնագրեր, ինչպէս Թուրքիայ նոյնպէս օտարներու վրայ։

Կը պահէ և կը տրէ ամէն տեսակ բանկերագրեր և ապրանքագրեր թէ՛ մեր և թէ բոլոր օտար հրապարակներու վրայ, ինչպէս և օտար գրամներ։

Կը գանձէ եւ կը զեղչէ ամէնայն տեսակ, մասնաւորապէս գրամներ։ Փոխանակագ՝ ինչ գանձանթիւրներ և գաղտներ։

Կ'ընդունի գրաստական տեսակներ նպաստաւոր պայմաններով։

Երաշխաւոր հաստատած է տանելագրեան ապահովութիւններու համար լուսագրեալ գաղտագիրներուն ապահովութիւն։

ԻՆԵՍԵՂԼԱԿԱՆ ՏՆՏՈՒԿ

Ընդարձակ գիրք հաճելի մէջ յօրելիրլու համար կ'ընդունի 25 գրուշի սեղմով գումարներ

Ամենայն գրասենեակ կը դառնայ նաև թէ՛ իր հաշիւն, թէ՛ ժամանակութեամբ և ինչ հարց ամէն տեսակ տպագիրներու թիւնեանու և տարբերներու գնում, գրասենեակներ, հեռագիր և տրամաբան։

Ի՛նչպէս հերկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական և թէ օտար տեղերու։

Կը գտնուի տեղական և հարաբերութեանական ընկերութիւն ներ և կը ժամանակի մեր։ Ի՛նչ հանդիսաւոր ինչութիւնքով վերադարձնալ ամէն տեսակ ապրանքներ։

ԿԵՂՐԻ ԳԱՂԱ. ՊԱՅԼ ՓԱՇԱ ՆԵԳՈՒԵՏՈՒ
ԿԵՂՐԱԿԱՆ ԴԵՊԱՆ
ՎԱՀՐԱՄ ԱՄԱՏՈՒՐԵԱՆ

այս գեղարդը սր հասարակութեան վստահութիւնը արժանացաւ, մասնաւորապէս գեղեցիկ թարմութեան, գեղագիտութեան ճշգրիտ պատրաստութեան համար, այս տեղամ իր յանձնարարները դեռ ձգելու. Նոյնպէսով բերանաւոր ի՝ նիկոլ մարդոյով ՄԵՐՔԱՅԱՆՆԵՐՆ ոմանազգեցիկ փոշի, որ մէկ տեսակ ամէն իսպառ գեղանիկ ի՝ նշել մուսնիներ։

ԿԸ ԲԻՒ ՆԵՐ ՄԸ ՓՈՐՁԻ. ԴԻՆԵՐԸ ԴԻՐՄԱՅՍՁԵԼԻ ԵՆ

ՇՆՈՐ.— Այս գեղարդը կը յանձնան փոքր ու կորով ջրիլներ և կը դարձնուն հեւանդներ մանուսար սենեակի մը մէջ։ Հինգշաբթի կեռ օրէ վերջ և լոգնաշաբթի կեռ օրէ ասաղ մէջ գարմանում։

Դեղարանս բոլոր գիլերը գուտ տնդիլիան և կարդիանան են, գարարտատատ՝ գեղագարդեան տրենարն մէջ ի՝ մեր մեքենաներու համար։

Դեղարանս ունի ոճս սիրոց մը գանանանելու։ ՝ ոչ գարանդներու, ոչ՝ ասաղ գարդերու և վրիներու, գարնանային գեղեցիկ։ Դայ նոան «Ջրանանիկ», որ մինչ գոնի ի ելու Շեքերը անենա և ամբոյ ամենայնայ, ինչ ի գրաչ։

Տիրոջմէն ՀԱՄ.

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ պատրաստ ունի ծանուցանել թէ իր ամբողջովին հատուցուած բաժնեթուղթերուն թիւ 1 կարգին փոխարէն պիտի վճարէ (Ն. Տ.) 5 Մայիս 1913էն 15.5 զրուշ ոսկեդրամ։ 2—8

ՕՔԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ ՊԻԼԷԷՃԻ

Պիլեէքի են կեդրոն և օգտուելի դիրքի մը վրայ հաստատուած վերոյիշեալ օթելը, որ իր բոլոր կազմութիւնը ներով խնամքը պանդուխտներու հանգստութիւնը ապահովէ։ Կը յանձնարարուի բոլոր ճամբորդներու անյապաղ հոն այցելել միայն, ուր պիտի գտնէ նաև պալատական գիրքարանց զարդարանց հիանալի լոգարան, ամէն լեզուէ թերթեր։ Հոս մինչեւ ոչ մանրագոյն կարիքներ։ Մաքուր մահճակալ և անդուստական խնամք։ դիմեցէք ղ.

ՀԱՐԿԱՒՈՐՈՒ ԱՅՐԵՐՈՒՆ ՄՆՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.
ԴՆԴԻԱԿԱՆ ԱԲԻՏԻ ԵՒ ՀԵՐՄԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ»
ՄԱՍՆԱԿՑԻ
ՅՈՒԹ. Ա. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ

Նոր գրասենեակ և գործ ժամանակ մէջ կը գտնուի նրն և նոր ջերմանդ գարդերը, գաղտնական տրամ, տեսակ բոլորութիւնը և ազգանդի հիւանդութիւնները։ Ամէն տեսակ ուրիշ գործ. էրիդան դէ գանուի Կոսոլ Ալի ճառատէր, Մեհերբէյ տէնէ գէմը, Գամիր լուսանդեղարանի Ի. յարկի էր գրասենեակին մէջ, ուր ի՝ ընդունի հիւանդները։ կեռ. բաս համար յատուկ տեղ կայ։ 50—10

ԳԻՆԱՅԻՆ ՁԻՐ
ԱՇՏԵԼՈՒԹԻՒՆԸ
ՍՈՒՐԻՈՅԵԱՆ ԵՒ ՇԵՆԳԱԼԵԱՆ ՀԱՄԱՐԵԱՅՆ
ՄԱՆՈՒԱԼԱԿԻՆ ՈՒՐԻՇ
ՏՕՔԹԷՕՐ
ԳԱԼԻԼՕ ՅԱԿՈՐԵԱՆ

Գրասենեակս վերջին նորաբերեանց համար ասանց ցաւ պատանական։ Կը գտնուի ներքեւ ներքեւ գիրքերը, գիրանկեանց, սրոգարարանութիւնը, ասանգան ասկեանը յարգութիւնը և գեղանարանութիւնը։

Բացի կիրարելէ, ամէն օր կը գտնուի Գալէթ գաղաւ, Շեքերէ Հէսի Գեքերի ասկիանը, Մերհանդիսական գեղարանը։

ԱՒԻՐԱՆ ՕՐԵՐԸ ԶՐԻ 10—2

ԱՒԵՏԻՍ ՄԻՈՂԱՎԱՒՐԴԻՆ

Ապատրէ և կանանչի զանազի Ամերիկա և տարբերի ամէն կողմ երկաթուղիով և ղանանաւով համարդ կը փոխադրուի։ Շաբաթը 3 անգամ չգանենա, ուտեստ, և պէտքերու և ասանութիւններ կ'ընծայուին։ Մրցակցներէ չերազարանելով Ղալաթիա Կոխի էլեմրիւ փոգոց 2 թիւ Ամերիկեան լոգանատան ընկերութեան դիմեցէք։ Հիդ. Դրիմակալ
Ժ. ՏԻՏԻ ՕՂԼՈՒ

Գործ չունեցողներուն գործ կը հայթայթուի։

ՐՍՕ.— Ինչու այդքան լաւ ոգան իւլ 12 գարնանանի ամարին և տարարանդ ազատ գալոյց համար։

Որովհետեւ ան իր մէջ կը պարունակէ գեղարարիչ իսա գարնանանը վիճակի մէջ, բայց ամէն ոգան իւլ հատաւոր այլ չի կրնար ունենալ։ Ամոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ալանվերքի դեղարանը, Գանէ Գարանենի Խորհանէ Ճառատէր։

ՀԱՄԱՅՆԱՅԻՆ ՁՈՒԼԱՐԱՆ
Ց. Գ. ԴՐԱՆԱՆ Ց. Ա. ԳԱՐԵՐԵԱՆ
ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՕՊՈՒԼԵԱՆ

Զուլարանս որ լուրի երեսուն տարիների վեր հաստատուած է, ունի ամենավերջին կառուցութիւններով օժտուած մեքենաներ։—Զուլարանս մէջ կը պատրաստուին հեւքերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, սատերէն, զալիքներէն, հիմերէն և վրացերէն ամէն տեսակ ասանդ, տարեր, ինչպէս նաեւ յարգերէ մասերէ, այն է եղանակ, գարաթ, ենթերէրի, կարնիթիր և գիծ։—Մեր բոլոր արտադրութիւններդ կը պատրաստուին մասնագէտ հանդերձի մը հսկողութեան տակ և յանձնարարութիւնդ կը կատարուին փութով և ամենայն թանգարդ։—Զուլարանս առանձին ցուցանք փոփոխուած և գրեթէ նոր։—Մեր միակ հասցէն՝

ՄԻՀՐԱՆ Թ. ՏԷՕՊՈՒԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս Պաղչէ Ալի ճառատէր, Մեհերբէյ օթելի դիմաց, թիւ 1։

ن. سفراوغلی
سفاره کاغدی فابریقاسی
کوچوك یلدیزخان قوروسی
ԿԵՂԵՑԻԿԱՅԻՆ ՀԱՅՈՒՄՆԷՔ

Հայկական «Պաֆրա» սիկարի թուղթին քաշմութիւն կեղծերը հանուած են։ Ուստի յարգոյ հասարակութիւնը, բուն «Պաֆրա»յի ընտիր թուղթը գործածելու համար, կը հրաւիրուի ուշադրութիւն ընել սիկարի թուղթերուն վրայ գրուած «Պաֆրա» բառին և «Սէֆէր օղլու» կնիքին։

ՆԷՎՍԱԼԸ ԷՐՄԷՆԵԱՆ 1913

Այս տարուան հայատառ և թրքատառ օրացոյցին չատ քիչ թիւեր մնացած է փափաքողներուն տրամադրութիւն։ Հակառակ առոր գինը նոյնը կը մնայ Պոլիս և դուրս 2զրշ., արտասահման 60 սանթիմ։ Դիմել «Ճ. Շարդիյէ» լրագրոյ պատասխանատու անօրէն Պապը Ալի Սաատրէթ գարուսու գարշրը թիւ 49։

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

Մարզուանի մեր նոր գործակալը և թղթակիցն է Անդրանիկ էֆ. Գլարեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հայուական խնդրոց և բաժանորդագրուելու համար։

ՇԵՀԷ ԷՄԱՆԷՓԻՍՏԷՆ

Գիւլէյ հալինճ օլարադ 436 գը. պաղը պիւմիւզայէտ ֆիւրուխի իսլէեկինտէ, վէ չէրի ինալը Բումինին 14ինճի Սալը կիւնիւ իսալէի եվվէլ էվ 18ինճի ճուման էրթէսի կիւնիւ պատէղ զէվալ սաաթ 3ետ իսալէի գաթ/է իթրասը մուգարրէր պուլնմազ։ գարզ. տան, թալիպ օլանլարդն եիւղատ տն թէէմինի ապէլէրինի միւսթանդպէն նէկ. էմանէթի Լէվազիմ միւսիրիյէթինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի։

7 Մայիս 329 5—1

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՕՍՄ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆԴՈՒԱՅԻՆ ԿՈՂՄԷ ՎԱՐԿ ԿԸ ՎԱՃԵԼԷ Հիմնուած 1284ին։

Պոլիս. Ճըղալ օղլու, իր յատուկ տեղին մէջ դրամ կ'ընդունի և փոխատուութիւն կ'ընէ հեռաւոր պայմաններով.

ԴՐԱՄ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Մէկ տարի և աւելի պայմանաժամով թղթած դրամներու համար տարեկան հարիւրին հինգ տոկոս կուտայ։ Իսկ առանց պայմանաժամի և ընթացիկ հաշիւ, այսինքն ուզուած ատեն դրամ առնելու պայմանաւ թղթած դրամներուն համար տարեկան հարիւրին երեք տոկոս կը վճարէ։ Առանց պայմանաժամի ընդունուած դրամին քանակութիւնն է մէկ քառորդ Օսմ. ոսկիէն մինչեւ 2 ոսկի։

ԴՐԱՄԻՆ ՏԱՆԶՄԱՆ ՏԱՋՈՐԴ ՕՐԷՆ ՏՈԿՈՍ ԿԸ ԲԱՆԻ

Ցիսուն ոսկիէն աւելի դրամ յանձնողները, եթէ ուզեն, կրնան իրենց դրամագլխին տոկոսը ամսէ ամիս առնել։

ԴՐԱՄ ՓՈԽ ՏԱԼԻՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Գոհարեղէններու, արծաթեայ անօթներու և արժէքեալներու փոխարէն դրամ փոխ կուտայ հարիւրին ութը տոկոսով։

ԱԶՔԸ ԼՈՅՍ
ՄՈՐՔԻ ՇԻԼԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Էկզէմա (Թուլու պալկամ), բորոտութիւն (ոլորդ), ամէն տեսակ այրուածք, ձեռքերու և ծիներու ճաթածներ կամ հեղուածքներ, անպարտաներ կարծուած ամէն քերուտուրները, մորքի այսուցքներ (չիպան) վերջապէս առ հասարակ բոլոր մորքային բորբոքում կամ հիւանդութիւն ունեցողները չյուսահատին այլեւս, թող գործածեն։

ԷԿԶԷՄԱՔՈՒԼը

Այս նոր և հրաշալի դեղը որ քիչ ժամանակի մէջ ընդհանուր ներապալի և Թուրքիոյ զարմանքը գրաւեց և գնահատութեան արժանացաւ իր անմիջական ազդեցիկ և բուժիչ յատկութիւններով։ Գին 6 զրշ. դաւառներու համար 10 զրշ։ Թուրքիոյ համար վաճառման միակ կեդրոնատեղին, Ց. ՄԻՆԱՍԵԱՆ դեղարան, Պայէզիտ Գաքու։

ՅՕՔԻ Ջ. ՁԷՔՎԷՃԵԱՆ
ԴՐԱՄԱՏԱՐԱՆ
ԳՆԵԼԻՔԻՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՍՊԻՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

Գեղեցիկ և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով նորէ ժամանակի մէջ զարմանալի և նոր կիրառութիւնը, երիկամանքի (պէսորէք), միզամանգամի քրոնիքի բորբոքումներ, գէշ զանգամանք յատուկ եղած տնարանքներու հանդերձ, անկարգութիւն, տժգունութիւն, ոչ օրինաւոր վերարտադրութիւն բորբոքումներու համար Վիսի նորանոր զարնդով ժամառ, արգանդի և ձուարանների տկարութիւններ։

Դարձականքներու համար ասպարեզ գարմանումներու հետ էլեքթրիք Սալվարսանի երակային ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դիւրամատչելի գնով։

Բացի Վասէմանէն, իր դարմանումին առի գանուած գիւանդներուն թարգի, մէզի, խուլի մանրէաբանական քննութիւններ առանց վճարումի։ Բացի կիրակի, ամէն օր կը գտնուի Գալաթ, Սէնի Բուրթանէ ճառատէր թիւ 4, Հայի Ալանվերքի դեղարանը։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ բաները ներ։

ՀԱՅԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊ-ԹԵՐԹԵՐՈՒ
«ՌՈՒՐ ԼԷ ԲԷՕՐԼԸ ՏՕՐԻԱՆ»
Հայկական գրասենեաց ներքեւ
«Բրքի Ժուրնալ»
Աշխարհաձայնի գրակերպարգ
քաղաքական երգիծաթերթ
«ԼԷ ՄԱՐԹԷՆ», «ԼԷ ԹԱՆ», «ԼԷ ԺՈՒՐՆԱԼ»
եւն. քաղաքական օրաթերթեր
Գաւառական լրագրավաճառներու մասնաւոր գիր։ Դիմել Գալաթ, Գալաթ Ալի ճառատէր թիւ 72, Սիրաթ գրատարածութիւն, Սամսոն Գիւրջեանի։

Թղուկին ամենէն երկար խօսակցութիւնները եղած էին միայնակ, ինքնիրեն հետ։ Այս պայմաններու մէջ, թէեւ ինք չատ արթուն միտք ունէր, սակայն դիւրաւ կը հասկցուի որ խօսքերու որոշ դարձուածքներ իրեն համար անորոշ կը մնային և անոնց իմաստը լաւ չէր ըմբռներ։ Թղուկը բոլորովին չհասկցաւ ասպետին վերջին խօսքերը և զանոնք տառացիօրէն առաւ։

— Դուք դիս կը ճանչնաք, գոչեց ան չատ զարմացած։ Ո՞վ ձեզի տեղեկութիւն տուաւ։

Բարթէլլան լրջութեամբ բարձրացուց իր մատը և ժպտալով ինչպէս կը ժպտան տղու մը.

— Իմ ճկոյթս, բաւ Բարթէլլան։

Էլ Շեքօ աչքերը մեծ մեծ բացաւ և իր խօսակիցը դիտեց նախապաշարումի վախով մը։ Այն ոյժը որ զինքը կը մղէր դէպի Բարթէլլանը, իրեն այնքան գերբնական կ'երեւէր որ ինք չատ հեռու չէր քիչ մը դայն կախարդ կարծելէ։

— Այդպէս ուրեմն, շարունակեց Բարթէլլան, խօսինք քիչ մը։ Եւ մի մոռնար որ դիտեմ ամէն բան։ Նախ տեսնենք թէ ինչո՞ւ համար դիս ապաննել ուզեցիր։ Դուն նախանձոտ էիր այնպէս չէ՞։

Թղուկը հաստատական նշան մը ըրաւ։

— Լա՛ւ, ի՞նչ է ներա անունը։ Զիս յիսարի տեղ չդնենա, շատ լաւ կը հասկնամ դիս։ Եթէ դու լի տաս անոր անունը, ես ինքս պիտի ասամ... Իմ ճկոյթս հոս է ինձի իմացնելու համար։

Թղուկը որ վարանած էր պատասխան տալ, տեսաւ որ անկարելի պիտի ըլլար իրեն համար ճողոպրիլ։ Համակերպեցաւ և հեռաւեալ անունը թացուցը երեսին։

— Եուանա։

— Մանուէլ պանդոկապետին աղջի՞կը։

Բարթէլլան շարժում մը իսկ չըրաւ, և կը շարունակէր պաղութեամբ դիտել դայն, չեղտակի նայուածքով։

Թղուկին բազուկը կայծակնային արագութեամբ վար իջաւ, բայց միայն դաշոյնը գետին նետելու համար և Շեքօ հեծեց։

— Ձեմ կրնա՞ր, չեմ կրնա՞ր։

— Ինչո՞ւ համար։

— Որովհետեւ ես խոստացայ։

— Արդէն ըսիր ատիկա։ Որո՞ւ խոստացար, ազա՛ն։

Ոչ մէկ բան կրնար դիմանալ այն զորովտ քաղցրը չեղտին, որով ասպետը արտասանեց այդ խօսքերը։ Զայնը, այնքան եռանդոտ, այնքան փափկանքի էր, իր ամբողջ մարմինն այնքան զոր, այնքան գրաւող համակրական զգացումներ դուրս կը ցայտեին որ էլ Շեքօ մինչեւ իր հոգիին խորը յուզուեցաւ։

Իր խեղճ փոքրիկ սիրտը որ ընչահեղձ ըլլալու աստիճան ճնշուած էր, մեղմօրէն բացուեցաւ և քաղցր բարերար արցունքները դուրս ցայտեցին, սակայն իօրինակ արտասուք մը, բոլորովին փոքր տղեկի մը ինկնկոցին նման, դուրս կ'եկաւ իր պրկուած ըրթունքներէն։

— Շատ դժբախտ եմ, շատ դժբախտ, շա՛տ։

— Լա՛ւ, մոռցիր Բարթէլլան, ան կուլայ. անա տպտուած է ան. հիմակ կրնանք վերար հասկնալ։

Բարթէլլան երկարեց քաղուկները, քաշեց Թղուկը դէպի իրեն, անոր արցունքով օծուած դլուխը դրաւ իր լայն կուրծքին վրայ և եղբայրական գութով շարժումներով սկսաւ դայն որոշել մեղմութեամբ, քաղցրերիչ խօսքերով

Եւ Թղուկը որ իր կեանքին մէջ բարեկամ մը

ՍԵՆ ԴԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐԷ ԳՈՐԾԱԿԱՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէ»ի անդամագրութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդի Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւնն անուամբ ընկերութիւն մը կազմած է Խարպուտ գիւղաքաղաքի մէջ։ Հանձնառ անձնատարութիւններէ բաղկացած, որոնք Խարսանէն թէ Գալէն և թէ գաւառներէն յանձնարարուած գաւառական փոխանորդութիւններու, գաղտնական և վարչական հանձնաժողովներու, գիմնազիաներու վերաբերեալ գաղտնագրութիւններ, թերթերու և կարուածներու զեղուներու, գրամագրի փոխառութեան և առաձգական կալանագրութիւններու, մենաշնորհի խնդրանքներ, գանձատուներու ապահովագրութիւնք իրար դիրքս մասերի զարգացով և կատարման ապահովագրութիւնք։

Դիմել Պապ Ալի ճառատէր «Մանզումէ»ի խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Հանձնաժողովի Ն. Թաքիրեան ամբոյն։

— 488 —

Թղուկին ամենէն երկար խօսակցութիւնները եղած էին միայնակ, ինքնիրեն հետ։ Այս պայմաններու մէջ, թէեւ ինք չատ արթուն միտք ունէր, սակայն դիւրաւ կը հասկցուի որ խօսքերու որոշ դարձուածքներ իրեն համար անորոշ կը մնային և անոնց իմաստը լաւ չէր ըմբռներ։ Թղուկը բոլորովին չհասկցաւ ասպետին վերջին խօսքերը և զանոնք տառացիօրէն առաւ։

— Դուք դիս կը ճանչնաք, գոչեց ան չատ զարմացած։ Ո՞վ ձեզի տեղեկութիւն տուաւ։

Բարթէլլան լրջութեամբ բարձրացուց իր մատը և ժպտալով ինչպէս կը ժպտան տղու մը.

— Իմ ճկոյթս, բաւ Բարթէլլան։

Էլ Շեքօ աչքերը մեծ մեծ բացաւ և իր խօսակիցը դիտեց նախապաշարումի վախով մը։ Այն ոյժը որ զինքը կը մղէր դէպի Բարթէլլանը, իրեն այնքան գերբնական կ'երեւէր որ ինք չատ հեռու չէր քիչ մը դայն կախարդ կարծելէ։

— Այդպէս ուրեմն, շարունակեց Բարթէլլան, խօսինք քիչ մը։ Եւ մի մոռնար որ դիտեմ ամէն բան։ Նախ տեսնենք թէ ինչո՞ւ համար դիս ապաննել ուզեցիր։ Դուն նախանձոտ էիր այնպէս չէ՞։

Թղուկը հաստատական նշան մը ըրաւ։

— Լա՛ւ, ի՞նչ է ներա անունը։ Զիս յիսարի տեղ չդնենա, շատ լաւ կը հասկնամ դիս։ Եթէ դու լի տաս անոր անունը, ես ինքս պիտի ասամ... Իմ ճկոյթս հոս է ինձի իմացնելու համար։

Թղուկը որ վարանած էր պատասխան տալ, տեսաւ որ անկարելի պիտի ըլլար իրեն համար ճողոպրիլ։ Համակերպեցաւ և հեռաւեալ անունը թացուցը երեսին։

— Եուանա։

— Մանուէլ պանդոկապետին աղջի՞կը։